

Artà

PRENSA
CORONA

ANY V - NÚM. 36 - SEGONA ÈPOCA - PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL - FEBRER, 1989

V Trobada de Glosadors

Un dia, cap de setmana, d'aquest Gener que passà, sa Comissió Portolana de Glosadors, cosa sana, organitzava un sopar.

Era per tornar juntar, ja per cinquena vegada, a sa gent que sap glossar, per així representar una altra bona trobada.

I vaig partir ben content cap a Algaida, a Sa Portassa, (just a devora sa Plaça) esperant trobar-hi gent... molta, si. Pero no massa!

Però vaig quedar estorat veient sa generació de personal, que embambat escoltaven es glossat en silenci i devoció.

Vaig passar gust de sentir, de veure i d'escoltar a algun germà menorquí, que arribava fins aquí per, entre noltros, cantar.

I es que em va entusiasmar va ser en Toni Ginard (Butler), que a Algaida va demostrar qu'es es número u d'Artà... i d'altres bandes també.

I fins i tot es President, es bunyolí Biel Canyellas, i que allà estava present, fé una glosa de ses seves a devora tota sa gent.

Sols manca felicitar a tota s'organització: Marçal Bestard, Na Sitjar, i an es Govern Balear, que fou patrocinador... i qu'el vejem continuar...!

EL SANT PERE

Enguany Carnestoltes ha esdevingut ben veinat de Sant Antoni, i encara no s'havien curades ses escaldadures de sa coalcada i ja sonava sa ximbomba pels barris i carrers d'Artà. Enguany no ha plogut per Sant Antoni i ja feia tres anys que espenyava sa festa. Enguany Sant Pere ha estret es «grifons» i tenim més sequera que humitat. Però sa Rua fou divertida i ets al-lotons feren una rueta com cal.

EL CARNAVAL

Un pueblo alcanza su mayoría de edad cuando sabe reirse de si mismo. Artá es un pueblo de mayoría de edad probada.

¿Cómo si no, aguantaría riéndose las agresiones que ha sufrido y sigue sufriendo?

Llega el Carnaval, este año recién apagadas las hogueras, caldeadas aún las calles del reciente San Antonio y en cada casa, en cada miembro de la familia se remueven ancestrales genes que invitan a la bulla, al estrépido y a la zalagarda. Las zambombas rasgan los aires y acude a la punta de la lengua la copla versificada por intuición.

Ahora con el retorno de las libertades es una gozada contemplar como el pueblo participa en la Rua. Todo evoluciona y se moderniza y la arcaica zambomba sarracena, da paso a formaciones musicales cuyo tono lo dan los voltajes y las notas, aún las bajas, van sobradas de decibelios.

En el fondo, es el brotar del alma festiva, el latido lúdico de un pueblo que sabe divertirse.

No es extraño que todo ello resulte un espectáculo y vengan a Artá desde los pueblos colindantes e incluso de algunos bastante lejanos a sumarse al gozo del zarriburi.

La alegría cuando es sincera, es sana y comunicativa. Un pueblo que tuvo gentes como Es Menescal Moll, s'Apotecari Cusi, Lamo En Pep Butlo, Es Metge Quintín y tipos populares como En Jaume Metler, Lamo En Tomeu Comuna, En Miquel Pistola, Es Barber Roca, En Miquel Geneca, etc., etc., es un pueblo que se fabrica su propia personalidad de la que brota esta chispa eterea que prende el regocijo, surgido de la profundidad de la raiz del propio ser.

Que grande es gozar cuando el júblio se contagia y hermana a toda una comunidad.

La rua artanense es una vez más la seña de identidad de un pueblo que supo conservarla a través del tiempo, y que pasada la etapa restrictiva, la hizo brotar de nuevo con más vigor y con imaginación redoblada.

Que seriò es reirse, disfrutar, gozar como sabe hacerlo el pueblo de Artá.

¡Que no decaiga!

Artà

Maquetatge i dibuix: ARPO • Fotografia: JUAN GINARD FERRER (SARASATE) i JULIO INFANTE
 • Repartidor i coordinació: JUAN BUJOSA TOUS •
 Coordinació Palma: MIQUEL LLODRA • Redacció:
 PEPE MISLATA, TOMEU FEMENIES SARD, JOSÉ CANTÓ PLANISI, JOAN ESCANELLAS LLINÀS, NICOLAU CASELLAS FLAQUER, SERAFÍ GUISCAFRE GENOVAR, ANTONIO GINARD CANTÓ, M^o ANGELES PIÑEIRO • Col·laboradors:
 JOSEP MELIA, GABRIEL GENOVAR, SANTIAGO PERELLÓ, BERNAT CIFRE, MIQUEL MOREY LLITERAS, BONET DE SES PIPES, MIQUEL BOTA TOTXO • Pseudònims: ES SANTANYINER, VIVILLO VIVALDI, EN PINXO DE SON RECUIT,
 P. G. • LAU
 Direcció: CONJUNTA • Administració: R.S.N.
 Direcció Artà:
 CARRER CARDENAL DESPUIG, N° 8 - 10
 TELS.: 56 20 05 - 56 26 52

Dipòsit Legal P.M. 203-1983

Impremta Politécnica Carrer Troncoso, 3. Palma

SES GLOSES D'EN TONI BUTLER

Sa madona d'es Celler
 de Can Faro, dugué sort
 un premiet bastant fort
 sa primitiva li fé,
 set milions que cauen bé.
 Ella ha batut es record.

A dins Artà cap persona
 tan amunt havia arribat
 enhorabona Bernat
 li pots posar una corona
 si ella a tu te'n dona
 d'aquests milions sa mitat.

Disfrutau-los en salut
 en pau i harmonia
 i si convé un altra dia
 si sa sort ho ha volgut
 crec que serà ben rebut
 es premi, per gros que sia.

És poble se'n ha alegrat
 de aqueixa milionada
 sa gent il·lusionada
 més en «serio» ho ha agafat
 i jo sempre he desitjat
 que em toqui una espipellada.

És un motiu d'alegria
 Antònia te felicit,
 sent un matrimoni unit,
 nora, gendre, fill i filla,
 en Toni Butler confia
 brufar-ho amb un plat de frit.

S'ha acabat es Carnaval,
 sa Rua va esser vistosa,
 llarga, grossa i ben rumbosa
 que mai havia estat igual,
 tot es salero i sa sal
 dins Mallorca ja és famosa.

TONI GINARD
 (Butler)

MIRALL D'ARTANENCADES

En Sarasate és l'home més adjectivat de Mallorca. Ho té ben meregut. Però semblants saragallades d'adjectius, sonen a monòtones recordances d'encenser. Tot déu entona la mateixa cançoneta. «Entesos» en art, escumejen una bafosa salmodia més pròpia de David, que no pas d'un vencedor de l'acer.

El pot dels elogis, enèssimament, trafega de boca a boca, de ploma a ploma, en mans dels corresponents escaraders de la paraula i les lletres, quan es tracta de presentar-lo i encensar-lo, mitjançant un carrerany de simfonies verbalistes tan vàcues com monogramàtiques.

Els epítets a ell adreçats ja pertanyen a l'era primària, essent completament atàvics i, per tant, fossilitzats.

La vena creativa d'en Sarasate, contrarresta la mediocritat dels qui el titllen de genial, foll, quimèric, somniador, únic, rei, imaginatiu, perns fluixos, etc. Vaja una taringa de misèries execrables!

Per què a ningun li escau dir-li; neuronal sementer d'idees, troç de pa, magnànim túrgit de febleses humanes, sempitern contemplador, angelical soci de l'alegria, sibarític comensal a la taula dels elegits... i donar gràcies espermatzoiques i oosfèriques als excel·sos Bartomeu Ginard Esteva, «Violi» i a Joana Aina Ferrer Rosselló, «Caneta»?

Es ben clar. La dracera del «botafumeiro», pel que veim, resulta ser el camí més fàcil, manes d'en Joan Mesquida Muntaner!. Perquè la verdadera dimensió Sarasatiana, no està a l'abast de qualsevol terrenal. Pertany a una galàxia sols per ell coneguda.

Un servidor, els quals llaços sanguinis d'en Joan Sarasate tenen moltes coses en comú, sap, per motius genètics, l'envitricollament que suposa adintrar-se per les giragonses del túnel intemporal d'en Sarasate. A posta, apleg veles.

A en Sarasate, com habitant interplanetari, li escauen els miracles prohibits a tothom.

Veiam. Pel gener de 1942, les gelades i el fred afeitaven la cara sense necessitat de raor. Aleshores ell regentava un talleret de bici-

cles a Ca'n Toni Brunet, «Escrivà», a la Plaça de «S'Aigua». En temps, marrucava na Catalina Flaquer, «Forn», germana del malaguanyat Tomeu, formidable ciclista artanenc, que vivia a Palma.

Era precís agafar el ferrocarril de les quatre de la tarda i anava brut de morques fins al punt de no distingir-li la pell. Des de llavors, confés que la brutícia actual donada a veure, de debò, sigui una lleu imitació de la neteja.

Si allò presentava l'esmorcadura total amb un senyor dintre!. Mancaven deu minuts per la sortida i dues solucions possibles: Partir fet un llàtzer o perdre el tren.

—Escolta. Vés a canostra (carrer Fondo, 5) i portem roba neta al temps que me rent.

Aquests dos joiells, Bartomeu Ginard Esteva, «Violi», i Joana Aina Ferrer Rosselló, «Caneta», són la gènesi de la carn i la sang de l'immortal Sarasate. A Ells, gràcies les sien dades.

Pensament particular. Rentar-se? Un hidròfob?.

Bocabadat, el vaig xapar en dos. Port la mudada i me'l trob en pèl, convertit amb una vestal criatura immaculadament blanca. Les ungles haguessin estat l'enveja d'un missacantant; la closca, sense una sola flòbia de caspa i eixut com un terroç de guix.

—Vous. Aniré en es tren amb sa bicicleta de N'Arnau Bessó. La trobaràs davall s'arbre de pisos atracada a ses barreres. Així que vas a peu a cercar-la.

Segons el testimoni de l'amo en Miquel Alzamora, «Maieta», en Joan assoli l'últim vagó a l'indret de les cadenes.

Cansat d'esbrinar el misteri de la bugada, feta sense els cànons tradicionals del llixuet, vaig veure l'endiemenjat del jeroglífic. Una llaua de benzina restava buida rera l'encruia. Que un sàpiga, tal xampú volàtil és un inflamable dissolvent de primera categoria, capaç de disoldre pintures i resines, però inofensiu pel cutis d'en Sarasate.

Com han vist, per en Sarasate tan se'n val la mastodòntica Verge de la Pau, com inventar el «lavage à sec» corporal o empesstar els nassos dels passatgers amb essències hidrocarburoses, quan en realitat, la locomotora marxava a vapor.

El personatge de la nostra contarella, per més inri, responia al crit de Pere. Quina llàstima que en Molière no l'hagués pogut tractar.

Estava endeutat fins als colzes. A tot arreu topava amb els creditors. Tothom li greixava les frontisses del pagar. La situació era insuportable. I pel que veim, el vent no arrodoneix. Desiara, quan algun es compatia d'ell, aglapija qualque remutxalla.

Al límit de la desnutrició, comparagué a la consulta de D. Toni Regalat.

Jesús de les llagues quan D. Toni vegé aquell vivent fil d'emplomar. «Aquest tocaboires té sa gripia alta».

—Ai Pere, Pere. No anam. Sa teva sang està molt esblanqueïda. L'hauem de tenyir de vermell.

—No es preocupi per tal cosa D. Toni.

—T'ho pareix, Pere?.

—Si foi. A mi lo que me sobra és pintura vermella. A Sa Caixa hei tenc un quintar de números vermells.

—Mals glòbuls rojos es deutes, Pere. Són més mals de curar que s'anèmia.

ORIENT EN ARTÀ

Calle Santa Margarita, 82

KARATE - KUNG-FU (wu-shu) y manejo de armas chinas

Clases impartidas por:

LAZZARO GARCIA

Dos veces campeón de España

GIMNASIA - MANTENIMIENTO Y 3.ª EDAD - CULTURISMO

Disponemos de un amplio horario, con profesorado titulado.

Para más información, pasar por el Centro o llamar al Tel. 55 23 66.

C/. Santa Margarita, 82 - ARTÀ

BAR • CAFETERIA

ALMUDAINA

CHOCOLATERIA - HELADERIA
ESPECIALIDAD EN MERIENDAS - TAPAS

¡¡VISITENOS Y QUEDARA SATISFECHO!!

PRECIOS ECONOMICOS

NUEVA DIRECCION: RAMON CAMARA

Municipaleries

En la sesión plenaria del pasado 31.1.89 se trató la modificación de las tarifas fiscales. O sea, la subida de diversos impuestos. Algunos de ellos no sufren modificación. Otros suben mínimamente. Esto se debe a que algunos de ellos están fuera de lugar en la actualidad y sólo se conservarán hasta ponerse en vigencia la nueva ley. Debo aclarar que algunos ayuntamientos, a pesar de no haber renovado aún sus leyes, ya las han retirado. Municipios con mayores ingresos que el nuestro, claro está. El resto de los demás impuestos atiende a una subida que oscila entre el 10% y el 20%. Esta subida es razonable, ya que desde hace 3 o más años, no se habían tocado.

La subida de estos impuestos fue aprobada por mayoría absoluta. Demostrándose así la buena fe de la oposición.

En este artículo sólo especificaré los diversos puntos en conflictividad que se discutieron en la sesión.

a) Subida de la plusvalía de los solares a un 30%.

Esta subida viene determinada por la revalorización sufrida por los solares en estos 2 últimos años. La escasez de solares urbanizables debida principalmente a la política del Grupo Independiente y a la gran demanda, provoca esta revalorización. El Sr. Alcalde opina que el impuesto debe subir en consonancia a esta revalorización. Es una manera como cualquier otra de ajustar, más aún, la soga al cuello del contribuyente, que ya se ha endeudado lo suficiente al comprar una pequeña parcela que aún tiene que edificar.

El Grupo Popular y el CDS piden únicamente la subida del 10%. La contrapropuesta es denegada, naturalmente. Sin el menor espíritu de diálogo por parte del Grupo Independiente que pueda conducir a un arreglo favorable para ambas partes.

b) Subida de las licencias de obras al 3%. En realidad, ya estaban desde el año anterior al 2%. O sea, han subido un punto. Esto no parece ser mucho, pero sí lo es en la práctica, puesto que representa un 50%, y más aún, si consideramos que en municipios como el de Capdepera o San Lorenzo, estas licencias están más bajas que en el nuestro. El Sr. Alcalde nos compara, de esta manera, con municipios como el de Palma o Andratx, mínimamente más altos.

Esta subida está provocada principalmente por la siguiente razón: EL 70% de las inversiones son exteriores. La subida sólo afectará al 30% de nuestros contribuyentes.

El Sr. Amorós sugirió que reflexionarían sobre por qué, sólo el 30% son gente

de nuestro pueblo. No se dio una respuesta, aunque la cosa está clara. ¿Se imaginan cuánta riqueza pasaría a nuestras manos si hubiéramos aprovechado tal alto nivel de inversión desde hace unos 10 años a esta parte, en lugar de parar cualquier intento de mínima urbanización?

Los municipios más ricos de la isla, con los cuales el Sr. Alcalde nos compara, pusieron en su momento grandes oportunidades, prestaciones y recursos en manos de gentes que supieron sacar el mejor partido de ellos, favoreciéndose así tanto el ayuntamiento como sus contribuyentes. Algunos cayeron en errores. Pero es más sabio aprender de los errores de los demás, que esperar a cometer los nuestros propios. Así pues, ¿cómo es posible declarar zona verde o parque natural a una urbanización con calles asfaltadas, farolas, conducciones subterráneas, casas, etc...? ¿Qué manera de desperdiciar unos terrenos idóneos que cubrirían el fondo de las arcas del ayuntamiento! Este es el precio que pagamos por el orgullo ciego y cabezonería de nuestros gobernantes.

Pasemos a otros impuestos dignos de discusión.

c) Impuesto de Circulación. Subida al 20%. El Sr. Sureda, recordando argumentos anteriores, aclaró que un automóvil no aumenta de valor, sino que lo pierde desde el momento de su matriculación. El 100%

XAFARDERIES

Què passa amb la grua que ocupa un dels carrers de la Colònia?

Aquesta grua fa tres mesos que impedeix el pas a tothom, ocupant tot el carrer.

Dia 31, al Ple, el Batle es comprometé a llevar-la d'allà on està immediatament. Avui encara ens fa nosa. Aquest senyor nostre que ens governa ja ens ha demostrat per més de dues vegades el poc valor de les seves promeses.

És una llàstima, perquè sembla bona persona. Però ja se sap les males companyies...

de los usuarios son nuestros contribuyentes. O sea, nos afecta a todos los artanenses.

Esto demuestra que el Grupo Independiente no se rige por ninguna norma concreta.

d) Aumento de las tarifas del cementerio. La más destacable es la del alquiler de nichos. Los primeros 5 años ascienden a 5.000 pts. El 2º contrato por 5 años más a 14.000 pts. Subida sustanciosa la de este último. La razón es la siguiente: Un nicho se convierte en un lujo a partir del 6º año, ya que físicamente es innecesaria la permanencia en él. Si los familiares no quieren o no pueden comprar uno propio, el cadáver puede pasar a la fosa común u osera. Si se demuestra la incapacidad económica de dichas personas el Sr. Alcalde se compromete a proporcionar un entierro gratuito.

El Sr. Sureda constató que esta subida afecta al sector de menor poder adquisitivo, ya que la mayoría de las personas que alquilan un nicho, lo hacen al no poder pagar uno propio. El Grupo Popular y el CDS exigieron la prolongación del cementerio, así como un mejor mantenimiento del mismo. De esta manera y en este caso crearían más nichos alquilables y este alquiler podría ser menor. Por supuesto, todas las contrapropuestas sugeridas por la oposición han sido denegadas. De nada sirve la buena voluntad y preparación, los acaloramientos y la pérdida del maravilloso tiempo de las personas que representan la defensa de nuestros intereses, los de todos nosotros, hayámoslos votado o no. Esta defensa resulta aplastada en todas las votaciones ante la mayoría gobernante.

Lo que sí está bien claro es que el ayuntamiento está sin blanca. Y, ¿a quién recurre? A su recurso natural favorito: nosotros, los contribuyentes.

Incluso a la pregunta formulada por la oposición, ¿en qué lugar estamos situados en la escala de mayor índice de presión fiscal? El Sr. Alcalde contestó que estamos dentro de lo normal. Tal vez un poco más alto del normal. Espero, de todo corazón, que la subida de nuestros impuestos sirva de medio para la obtención de resultados positivos y visibles para todos nosotros.

Esta ha sido mi primera experiencia como cronista. Reconozco no haber sido objetiva. Tal vez mis comentarios personales hayan sido algo mordaces. Sin embargo, he sido sincera y, he intentado, con mis palabras, penetrar en sus corazones y transmitirles mi amor por mi pueblo y sus gentes; y, mi indignación ante lo que está sucediendo. Les recomiendo que se informen y acudan al próximo pleno. Sería una experiencia interesante para todos Uds.

NUREDDUNA

Taller Miguel Morey
SERVICIO OFICIAL CITROËN
Avenida Ferrocarril, 5 - Teléfono 56 21 20

CITROËN SERVICIO

ARTÁ

ESPÈCIMENS ARTANENCS

Es primer es el dimoni. Perque dimonis n'hi ha molts. En Barrufet, En Cucarell i ara amb sa dimoniada que sa tragué de s'escapulari Don Mateu Galmés s'en veuen de tota condició i estat. Però cap tan ferèsteg com es nostre; cap tan identificat amb el seu paper de turmentador de sa raça humana. Tanta sort que ara ja no n'hi ha de dimonis teològics que esperin s'animita un cop fet es trespàs. Ara si en murir-mos mos trobam amb Satan mos pensarem que és una trobada que está celebrant Don Mateu.

Sopen dins sa cotxeria arran d'es fogueró. En Cuní de Na Magdalena, Na Margalida d'En Salvador Viscái, En Toni Puseta i Na Joanaina de Can Melindro casada amb En Llorenç. Vos dic que un troç de llençonissa menjada en tan bona companyia sembla un manà. La nit de foguerons de Sant Antoni a Sa Colònia devengué inolvidable.

Divina juventut la que es perllonga dies, mesos i anys. Miralos a En Joan Serverí i sa cara satisfeta d'En Pere Antoni Confit amb un somriure sorneguer més enllà del bé i del mal. En Pere Mondoí s'ho pren més seriosament. Anau-los a contar rondalles a n'aquests tres i veureu quina rialla més fresca vos entimaran.

No no se barallen. Es prenen un tasso de vi davant es fogueró de Sa Plaça a Sa Colònia. Tant en Sebastià Villalonga (Raull) com en Miquel Llaneres (Murta) són especialistes amb caça i pesca i amics d'oblidar penes. Saben viure, menjar i beure amb els seus inseparables amics d'Es Bar Centro. Son Gent de la Nostra que es diverteix sense fer mal a ningú.

Quin trio. Es dos germans Pep i Biel Gustí que fumant una bona breva me tenen en Joan Carter ensensat. Vos dic que pel Club de la Tercera si veu gent de primera. Això és gent que es veu satisfeta i tant pels altres.

Tres estrelles dins la nit clara del Sant Antoni Colonier. En Sarasate disparà es flas i elles riuen contentes dins la nit bruixa. Na Catalina Sopa, na Leva d'En Miquel Xim i na Margalida Mulinera d'En Miquel Riera son encara alegradores dels nostres ulls. Per molts d'anys la bellesa i la simpatia.

AUTOS ESCANELLAS

Argentina, 31. Teléfono 56 21 15. ARTÀ

EXPOSICIÓN Y VENTA ¡VISÍTENOS!

SERVICIO OFICIAL

SUZUKI
SANTANA

LA NUESA DE L'HONOR (II)

—«Idò si fillet, ara, saps què fan es participants de sa cavalcada?»

—No, Miquel.

—«T'ho pots ben imaginar. A caseva les tenen roba a son punt i sa banyera tall ras d'aigo calenta, xampús, desodorants i tota mena de comoditats. En canvi noltros m'hos havíem i llevàvem sa suor dins un gibrell col·lectiu d'aigo freda.

Arena pels carrers?. I per què si sols hi havia un boci d'asfalt davant cas Marqués?. A temps meu, encatifàvem el recorregut amb murta i ulls d'arboçer. Allò era verdor. Record els arcs de murta, ventalls i esparraguera, que es preparaven amb motiu de sa vinguda de qualque peix gros, o aquell any en què baixaren la Mare de Déu de Sant Salvador. Per molt que gratellis, no trobaràs res tan digne.

Atura't un poc veuràs. Amb s'estol des Rafalet, cada vegada que anàvem a Son Servera feiem banca rasa. Es cavall gros feia feretat. L'any 1952 el pesàrem a sa serradora d'en Jaume Llabrés i sa bàscula quedà fixa als 766 kilos de pes. Què són berbes o veres?. N'has vista cap mai de bistia tan revenguda?. Encara com qui el vegi. No hi ell tenia unes potes com barcelles, amb un pla d'esquena, per fer-hi verbenes. Sé cert que quan carretejava, el dimoni les passava de capoll amb sos tutups.

Jo i en Jaume «Malet», sogre d'en Rafel Nonga de sa carniceria, feiem amples. No hi havia embut de gent qui valgués».

En Miquel Estela Bisbal, és el tercer d'una niarada de 6 germans (Joana Aina, Toni, Miquel, Joan, Mateu i Francisca). Nasqué al C/. Ponterró, 44, el 20 de març de 1928, enfilat per l'agulla de Miquel Estela Ginard i Francisca Bisbal Sancho.

D'al·lot pucer, a caseva no es porien permetre les boques mortes. Malgrat la freurança paterna, en Miquel féu parvulari a Ca ses Monjes Moreies.

—«Sempre recordaré aquelles santes. Se desfeien en peses per a tu. Sor Magdalena, Sor Bàrbara, Sor Margalida, Sor Sibina, Sor Esperança... No erraràs si dius que Sor Esperança deixà es nostro poble net de nafres. Es malalts quan la veien reviscolaven com a per encant.

Sor Bàrbara m'ensenyà sa Cartilla i Sor Magdalena ses oracions a S'Esglesieta.

El 1935 vaig fer sa primera Comunió de mans des Rector Rubí.

Seguidament a Cas Frares, amb Fra Miquel i Fra Pere. Tens memòria des frare Pere? Era present per enllestir qualsevol treball. Li agradava banyar-se a la mar i vestia un «bikini» d'una peça. Quan per sa televisió mostren presoners, pens amb so seu «traje».

En Es Convent vaig llegir es «Juanito», Virtud y Patria i es graus Elemental i Mig. Llavors a Ses Escoles amb en Miquel Virell. Si aquest tallava, en Joan Moyà el substituïa.

Després, de mosso de ferrer a Ca mestre Jaume Palou. Sa soldada consistia en 6 reials per setmana. En vols de mall i espolssar mosques. S'espolssador era una cua de cavall aficada a un mànec de fusta foradat i un cordell per assegurar-lo al braó. En aquelles hores vingué en Pau Escolá.

Dos anys amb mestre Jaume, però ben aprofitats. De dia, feina i es vespres a repàs amb sa mestra Escolana.

Ara va de bot. Lo que a jo m'escaifava sa sang eren ets espais lliures. Mon pare tractà una anyada amb l'amo en Francesc Nonga, per porqueret a Son Vives.

Acabada la primera lloga només vaig botar sa partió. L'amo en Jerono Bou m'aglapí posant-me a ses ordres de l'amo en Llorenç Nonga, que era es porquer des Racó. Total, darre-ra vint trutjes i un verrot mal entranyat ferm.

Per aquelles dades, mon pare feia de pastor a Morell. L'amo en Joan Serra li féu un escolt. «En vista que necessitam un mosset de porquer, per què no ve es teu al·lot?»

Feta sa barrina. Dos anys a Morell, enmig de 210 ovelles i es ca de bestiar. A ses messes d'oliva, ses ovelles a sa muntanya per criar. Llavonses m'empraven com a traginer juntament amb en Joan Poll de Sa Colònia. Au Miquelet, aquí tens dues someres. Ja pots potoiar es sementers de Sa Bassa Roja, D'es Mig, D'es Coll, D'es Puig D'Alpara, Ses Mudades, Pont Musol, Sa Serreta... ses muntanyes d'en Farrutx, En Ribes, Alpara, Es puig Gris, En Borrás, En Borrasset, Rota d'en Ros...

Sa feina, de fosca a fosca. Si s'esplet era bo, arribàvem a ser un centenar entre traginers i collidors. Venia gent de Maria, Petra, Ariany i Sa Colònia.

L'amo en Serra feia foc i posava pedres per encalentic ses mans a ses pobres collidors. No vull parlar des jornal perquè no es pensin que trabuc des sòtil.

Adéu Morell. Mon pare agafà barca i bolic. Tota sa familia anàrem a Son Serra degut a ses promeses que m'hos enflocaren. Pensa que el tracte incloïa, 7 quarteres de blat. Ni un ministre poria viure millor. Però al final es quedaren en 3 i mon pare digué: «Al·lots, au, au, anem. Per patir fam a Son Serra, més val patir-la en es Ponterró».

S'Ametlarà fou es pròxim destí. Un any de porquer major i dos de pareller. Es sou, bastant bonet. Trenta cinc dures per mesada. L'amo en Guillem Pasqual pagava religiosament.

Com que jo sabia servir es aspres, una lloga a Carroça. L'amo en Josep, les vetlava a ses ensopegades. Estenia es paraigo abans de ploure.

Em festejà l'amo en Jaume Sineu, majoral de Son Fortè. Sa majorala Tonina... bona gent. T'ho assegur. Vaig llaurar amb s'arada d'orelles, tres anys S'Esquerda, Na Conta, N'Espella Varques, Es Camp de Defora, Ses Fonts Rafeletes, Na Ferrera, Es Serral Peixet... mentres en Jaume Ravell i l'amo en Toni Serverí, pare des germans Calets, Sebastià i Jaume, guaretaven es plans amb aredes en rodes per més endavant sembrar ses primes. Jo m'embutxacava 384 duros, una mesura d'oli de 16 litres, una quartera de faves i dues d'ordi per engrèixar es porc. Quines pardalades, ara que hi pens.

Escolta. Amb una sola batuda entrarem vuitanta quarteres. Es prat Des jai i ses cloves espletaren una cosa de veure.

Misió complerta a Son Fortè, cinc temporades a Xiclati amb l'amo en Joan de Son Marí i sa madona Bet, fills Margalida, Tòfol, Tomeu i Joan. Allà feia de comodi; hortolà, llaurava, collia ametlles, garroves i lo que caigués. Mira si m'estimava la casa, que un pic vingué es cocouer i sa madona li barriscà roba. Me crida i em diu: «Meam, Miquel, compra't una mudada de llista». Ai madoneta, jo no tenc pessetes. «Es igual». Sa seva filla Margalida trià un vestid i el me regalaren. A Xiclati em daven un bon jornal. 50 duros cada mes.

A ses vetlades d'hivern, feia corda per traves i carretejar, venciils de càrritx, i que et diré, me sortien uns nusos de frare que ni es mateix Salomó hagués desfet...»

«ES SANTANYINER»

Carnisseria Ca'n Rafel

ESPECIALITAT
LLANGONISSA I BOTIFARRONS
ESTIL PAGÈS

Carrer Santa Catalina, 20
Telèfon 56 22 36
ARTÀ (Mallorca)

BAR - RESTAURANT

CA'N LLORENÇ

ESPECIALITATS:
PARRILLADAS - CUINA MALLORQUINA

C/. Sant Pau - COLONIA SANT PERE

EN PINXO DE SON RECUÏT

En Pinxo va bufat. Basta mirar-li ets aranells. Les te inflats i va pes carrer talment un gall de brega.

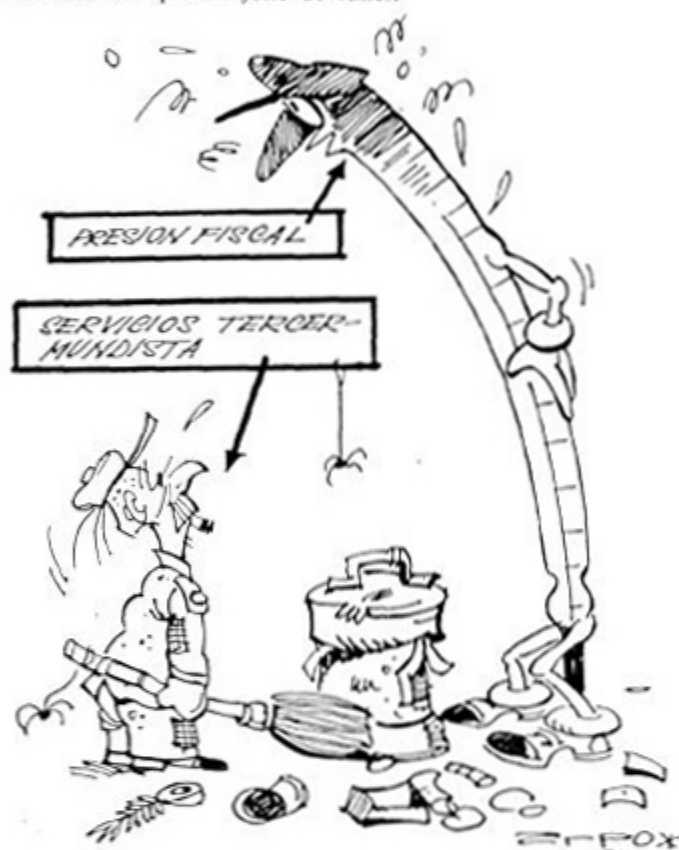
—I... que cosa?

—O no has llegit lo des darrer «pleno».

—Encara no.

—Idò llegeix. No basta en no crear ni una mica de riquesa si no que mos volen baldar a impostos.

—Ja ho deia aquell secretari que s'en anà. Deixarem s'ajuntament mes net que un jonc de fulles.

—Ala idò. Com que es qui construïxen no son d'Artà venga a pegar en sa massa grossa. Un tres per cent me pens que digueren. Bé basta dirte que serem un des pobles més cars de Mallorca.

—I es morts que tampoc no son d'Artà?

—Es batle digue que tenir un mort a un ninxo mes de cinc anys era un luxe.

—Be. I en Peix i en Sopa que deien?

—No les s'escolten. En Peix li demenà en es Batle que li anomenàs un poble on etx impostos fossin mes elevats i no sabé contestar.

No puc pagar sa renda.
M'en vaig a poble extern.

—Abans s'ha de reunir. Com sempre!
—Ara pensa, tenir un cotxe empadronat a Artà serà mes car que anar en taxi.

—Ets un exagerat.

—Som un realista. Amb una paraula que deia en Gafim. Si encara pagant tenguesim. Pero fill meu tot s'en va per ses bardises. I enguany no podem confiar massa de Sa Torre, Cala Rajada i Cala Millor.

—Anirà malament es turisme.

—Ho han dit ben clar. O llevau es lladres de pes carrer i les feis mes nets o no venim. Per Alemanya i per Anglaterra anyoren aquell temps de tranquil·litat.

—Lo que passa es que s'ha construït massa!

—Ja t'ho deia jo que a n'es Urbanitzadors de Sa Canova les convenia mes cobrar que construir, meam com les omplirien a ses tres mil places si sols no s'omplirà Cala Rajada.

—Bé però ja saps que noltros no sols mos vivim des turisme. Feim artesanía, puntet, llatra, ceràmica, ferro...

—Si; i a na qui ho vendràs, tros de banc?

—I agricultura.

—Una altra bajaranada. Que dona res s'agricultura? Molts de perjudicis. I si no plou ses aigos s'en aniran mes endins que l'infern. Te dic que si no posen potabilitzadores al manco per ses piscines, heu passarem a mes de metro.

—Estàs pesimista!

—Ara pensa s'agricultura ja domés la feia per a divertir-m'hi. Pero sempre treia quatre tomàtiques, monjetes tenres, dos prebes, melons, síndries i cols. Pero menjava i menj d'es turisme com tot-hom dins ses Balears mentre no me demostrin lo contrari. I ara ja ho veus. No volen venir.

—No i en Redondo prepara vagues o «huelgas» que diuen es forasters.

—Ja en pot preparar, ja. Aquest homo produïx mes aturats ell tot sol que tota sa Patronal.

—Bé quedam que mos arreglaran bé sa butxaca.

—Si, fiet. Mos porem preparar.

—I es Socialistes que diven.

—Amén, amén, com sempre. No saben dir res mes. Pareixen escolanets.

—Quedam que tot pujará.

—Sa construcció, es cementeri, es dret de circulació de cotxes, etc. I encara no hi haurà cap duro mai a s'Ajuntament.

—Sa maia es massa grossa.

—Si. Tot en passa.

—No mos enfadem.

—No mos enfadam. Espera i veurem de on mos plourà.

—Ploure! D'en lloc.

—Alerta que qualca dia no fasi matx com a Canaries.

—Ha plogut fort.

—Quasi les sen dugué a la mar.

—Déu mos guard de perill!

—Amén!

SANT ANTONI ÉS UN BON SANT

Sa taula de Na Batlessa on a més d'una bona torrada se repartien papers on havien escrit gloses de picat. Bé, de picat no gaire, més bé de bordell. És lo que passa, quan falta s'humor i s'ingeni s'ha d'emprar sa groseria. Es qui menjen no hi tenen res a veure. Sa cosa ve de més amunt.

Es fogueró de Sa Plaça a Sa Colònia. Es per demés ses arrels s'afiquen dins s'ànima i s'ànima Coloniera te vena d'es tarannà artaner, com un barri més d'es poble tan sols que vé un poc més esquerra mà.

Sa Coalcada. Hi havia auguradors que anunciaven que acabada s'agricultura no hi hauria bestiar. No n'hi havia hagut tan mai. Es clar que no es tenia en compte que hi hauria cavalls de carreres i bestiar per turistes.

Tal com us deiem. Cavall i cabriol com qui va a correr dins Son Catiu. Però no manca sa camia blanca i es mocador pes coll. Ai! haurien de fer un curset de cançons de sa coalcada perque quasi ningú no canta.

Valia ulls pèr mirar. Sa Carrossa en so forn encés. Bona pasta. Bons pans i sobretot s'ensaimada. Ses forneres ben etxerevides que canten allò de que Sant Antoni mos dona pasta frita i coques com un garbell.

Una estampa d'altra temps. Sa coalcada admet aquesta mica de folklorisme sense que arribi a sa carnavalada. L'amo, sa madona i s'ase. Que no es guapo això?

PSICOANÀLISI DE LA FESTA DE SANT ANTONI*

per GABRIEL GENOVART SERVERA

II. EL VELL RITUAL DEL FOC

La nostra festa de Sant Antoni té, sens dubte, els seus antecedents en les primitives cerimònies igniques del solstici d'hivern, els vestigis de les quals, en tot l'hemisferi septentrional, estudià extensament i magistralment el gran folkloròleg Sir James G. Frazer. D'aquests cultes solsticials, Frazer destacà el caràcter de rituals purificadors i propiciatoris destinats a:

1.er) assegurar màgicament la provisió de llum solar i la victòria d'aquesta sobre les tenebres de l'hivern, en el moment precís en què els dies comencen a créixer i el sol guanya uns instants a les ombres de la nit;

2.on) afavorir la fertilitat de les terres i la salut i fecunditat d'homes i de bestiar (el triomf, en suma, de la vida sobre la malaltia, l'estèrilitat i la mort) (4).

Mircea Eliade, el prestigiós mitòleg i historiador de les religions romanes, ha considerat les festes de principis d'any nou com a, fonamentalment, cerimònies de *regeneració* i *restauració*, i ha estudiat les seves connexions amb les més belles i primitives cosmogonies i amb les mítiques creences sobre l'*etern retorn* (5). Assenyala Eliade, en els seus estudis, els principals components rituals que estructuraren entorn del foc de solstici —com a element, per dir-ho així, protagonista i central—litúrgies prou complexes i certament fascinants. Alguns d'aquests components els podem trobar encara, a manera de vaga reminiscència, en la nostra festa. Així, pareix probable, per exemple, que l'inveterat costum dels nostres *dimonis* locals de perseguir i importunar amb la «*canya-fel-la*» les joves dones sigui encara una pàl·lida ressonància de la ritual persecució (i, sovint, violació) de les donzelles que, en una època ja ben remota, constituï un ingredient bàsic del ceremonial, doncs es creia que els excessos sexuals exercien una beneficiosa influència màgica sobre la futura collita (6). Igualment podem encara avui percebre, en el to de la festa, un deix orgiàstic, que, si en els nostres dies no arriba més enllà del cant bullangos i d'un santos empinar el colze, degué constituir, en altre temps, una autèntica i desenfrenada orgia. Tengui's en compte que celebracions populars com la nostra de Sant Antoni o com les fogueres de Sant Joan, encara que assimilades (i desfigurades) pel cristianisme, enfonsen l'arrel en estadis culturals arcaics molt anteriors a Crist. L'antecedent mateix dels *dimonis*, investits amb els atributs de l'abundància i la fertilitat (les banyes i la «*canya fel-la*»), l'hem de cercar en la figura dels *xamans* o bruixots de les comunitats primitives, encarregats d'oficiar, amb danses i exorcismes, la part més important del ritual. En el gest del Sant Anacoreta que tracta d'allunyar els dimonis amb el signe de la creu, hi podem endevinar l'intent de la jove Església tractant de conjurar, amb el nou signe, els vells cultes pagans i els seus sacerdots, que, degradats a la condició de «*dimonis*», passaren a convertir-se en habitants de l'infern.

Essent els ritus de solstici cerimònies propiciatòries de la fecunditat, no és estrany que en ells destaquï especialment la presència d'elements eròtics. Bastants d'autors —principalment els psicoanalistes— han posat de manifest l'accentuat simbolisme sexual que envoltà les festivitats igniques, i que encara avui podem destriar més o menys camuflats per sota del seu contingut actual i malgrat els deterioraments i les desvirtuacions causades pel pas dels segles (7). Una de les constants d'aquells ritus fou, per exemple, l'abundància de cants que Bachelard qualifica de «licenciosos i obscens», als quals s'entregaven els participants amb vertadera follia (8). D'aquells cants atàvics, pareix constituir-ne una clara reminiscència, en la nostra actual festa de Sant Antoni, la circumstància de tots coneguda que un bon grapat de les cançons tradicionals de la data podrien ésser catalogades entre aquelles de tot més repujat del nostre cançoner popular.

Hi ha un altre component ritual de clares al·lusions eròtiques que s'ha conservat en diversos països on perduren celebracions folkloriques consemblants a la nostra, i que, en els pobles de Mallorca, continua mantenint el seu caràcter més primigeni. Es tracta del costum de saltar sobre el foc; acte que, es creia, comportava la consecució màgica de la fecunditat. Per aquesta raó, en alguns països, boten per damunt les flames les parelles de noucasats, o bé la casada més jove, o més aviat es fan desfilant sobre les cendres fumejants de les fogueres les bèsties i els ramats (costum, aquest darrer, en el qual molt probablement troben el seu origen la *covalcada* i la *acompanyada* que, a Artà serveixen per cloure solemnement la festa de Sant Antoni (9). En els pobles de Mallorca encara continuen efectuant aquesta cerimònia, de saltar sobre el foc, els *dimonis*; i ho fan provists del seu emblema més característic: la *canya fel-la*, el simbolisme sexual de la matixa, representatiu de l'òrgan procreador masculí —un penis gegantesc—, és, certament, indubtable (10).

Aquesta darrera dada permet remuntar-nos a l'exacte significat del ritu del salt-sobre-la-foguera. Si tenim en compte el procediment primitiu de l'encesa del foc, consistent en fer girar un bastó contra una peça

de fusta horitzontal i dins un forat prèviament practicat en ella (ritual reservat, en les ocasions assenyalades, al gran *xaman*), ens adonarem que la cerimònia adquirida, per analogia evident, la significació simbòlica d'un acte sexual, d'una poderosa fecundació. El fet de botar després sobre les flames homes i dones (particularment les estèrils), o de fer desfilant sobre les cendres ardents els animals, no era sinó l'intent, perfectament viable dins la mentalitat màgica del primitiu, de beneficiar-se d'aquella fecundació provocada per *xaman* o bruixot; fecundació que, per estar associada en els focs de solstici al sol renaixent, adquiria virtualitats còsmiques i era-equivalent a una nova creació. Aquell «*gran xaman*» —diem-li així— fou el que avui és el nostre *dimoni gros*, i la *canya-fel-la* va ésser el seu instrument simbòlic de procreació, el seu màxim atribut. Atributs i emblemes fàl·lics de descomunal tamany —sigui la *canya-fel-la* o altres objectes equivalents—els podem trobar dins quasi tots els ritus més immemorials de fertilitat; i dins la mitologia grega, per exemple, podem reconèixer la nostra *canya-fel-la* en aquell bastó buit a l'interior del qual l'heroi Prometeu va amagar-hi, per portar-lo als homes per primer pic, el sagrat foc robat als déus, rebent, per tal delictes, el càstig terrible de l'Olimp (11).

Cal assenyalar també que, en els ritus solsticials, d'una manera o altra hi fa, gairebé sempre, acte de presència de l'aigua. En la festa de Sant Antoni —recordem-ho—apareix a les *beneïdes*. El clar simbolisme d'aquest element, representatiu del principi *maternal-femení*, dona virtualitat a la significació simbòlica de *renaixement, restauració i regeneració* de totes les coses que constitueixen l'entrona mateixa del ritual.

L'arrelament que aquestes cerimònies varen tenir a l'antiguitat fou tan considerable, que l'Església, davant la impossibilitat de fer-les desaparèixer, va optar, hàbilment, per integrar-les, transmutant el seu sentit. Tracta així d'eclipsar la celebració del solstici d'hivern amb la commemoració de la Nativitat de Jesucrist o bé posant-lo sota l'advocació de Sant Antoni Abat, de la mateixa manera que posà el solstici d'estiu sota l'advocació de Sant Joan Baptista. No fou, emperò, una comesa massa fàcil. Més aviat va ésser un procés llarg i treballós, doncs, davant determinades situacions crítiques, fins i tot els propis ministres feien ressorgir els vells ritus pagans. Ens pot servir d'exemple el fragment que segueix, que està pres d'una crònica datada a l'any 1268:

«...l'any en què sobre els bestiaris de laodònia s'estengué la pesta que es sol anomenar neumonia, alguns ramaders, monjos d'hàbit més que de sentiments, ensenyaven als ignorants del país que podrien salvar-se els animals si es produïa foc fregant gastes i s'erigia una estàtua a Priap. Així ho va fer un frare llec cistercenc, a Fenton, davant l'entrada del pati, aspergint els animals amb aigua beneïda, a la qual s'hi havien submergit prèviament els testicles d'un ca»... (12).

(Continuarà)

(4) FRAZER, J. G.: *La rama dorada*. F. C. E. México, 1969; pàgs. 720 i següents.

(5) ELIADE, M.: *Traité d'histoire des Religions*. Payot, Paris, 1970; pàgs. 334 i següents.

ELIADE, M.: «El mito del eterno retorno». Alianza/Emecé. Madrid, 1972; pàgs. 66

i següents.

(6) ELIADE, M.: «El mito del eterno retorno». pàg. 68.

(7) JUNG, G. C.: *Símbolos de transformación*. Paidós. Buenos Aires. 1963; pàgs. 160

i següents.

BACHELARD, G.: «Psicoanálisis del fuego». Alianza Edit. Madrid, 1966; pàgs. 56-57.

ABRAHAM, K.: «El sueño y el mito. Estudios de psicoanálisis y psiquiatría». Ed.

Hormé. Buenos Aires, 1961; pàgs. 146-198.

(8) BACHELARD, G.: Ob. cit., pàg. 62.

(9) Ibidem, pàg. 61.

(10) Sobre el simbolisme dels emblemes fàl·lics, veg. ROHEIM, G.: «Magia y esquizo-

frenia». Paidós. Buenos Aires, 1959; pàgs. 13-15. A primera vista, podria semblar que *canya-*

fel-la deriva del mot llatí *phallos*; però no és així. Malgrat el seu evident simbolisme fàl·lic,

el terme *fel-la, ferla* o *fel lera* deriva del terme llatí *ferula* (aclaració que dec a una amable

comunicació de D. Francesc de Borja Moll). Per altra banda, emperò, el mot *ferula* deriva

del verb *ferre*, entre les accepcions del qual hi trobam conceptes com *produir, engendrar,*

generar i del que deriven paraules com *fèrtil, ferac*... Des d'aquestes accepcions, *canya-fel-la*

podria significar *canya de la fertilitat* o de la *fecunditat*.

(11) Sobre la interpretació del mite de Prometeu, es pot veure l'assaig de Freud «Sobre

la conquista del fuego». Ob. completas. Tom. III. Bibl. Nueva, Madrid 1968; o, també,

el més exhaustiu de Karl Abraham a «Estudios de Psicoanálisis y Psiquiatría», pàgs. 164 i ss.

(12) Citada per JUNG a «Símbolos de transformación», pàg. 162.

EL SERMÓ DE SANT ANTONI

CLAR I LLAMPANT. *Trempadíssim Pare Rosselló. Artà no oblidarà mai el sorprenent panegíric adreçat a Sant Antoni. Les vostres rimes us seran infinitament agraiades per la saba ancestral del testimoni esgranat i adequat als temps moderns. Jamai el nostre poble visqué semblant escometença. Els fervorosos i espontanis aplaudiments, foren la prova de l'esclat entusiasta, d'un auditori astorat de la vostra adaptació fecunda al pensament i idiosincràsia dels artanencs. L'encisament fou general, degut al verb casolà (dificilíssim) i a la rompuda de motllos estantissos, que només parlaven del tòxic i sulfurós foc etern. Benhaja la vostra gosadia. Ara, un prec. Posau llevat per pastar-ne un altra l'any que ve.*

DEDICATORIA:

Deixau-me, estimats germans,
que la meua veu ressoni
cantant glòries molt grans
en honor de Sant Antoni.

Mallorca el sol celebrar
aixecant-se en grossa festa:
el nostre poble d'Artà
senzill li dedica aquèsta.

Ahir vespre, foguerons,
amistat i torradissa...
Tots germans cantant cançons...
Avui plegats són a Missa.

Ahir, units com a poble,
alegria i bulla fent...
Avui, tots amb un cor noble
pregant Déu omnipotent.

VIDA DEL SANT:

Vós en l'Egipte nasquéreu
de pares ben cristians:
Vós de jove ja creixéreu
amb anhels de sant molt grans.

Morts els pares, la germana
vós haguéreu de cuidar:
la vostra fe cristiana
al món vàreu demostrar.

Escoltàreu la Paraula
de Jesús vostre Estimat,
qui insistent tocà la baula
de vostre cor desbocat.

De Jesucrist és la crida:
"Vine, ven tot quant tu tens."
A ser sant Ell us convidà,
Vós, resolt, deixau els béns.

L'Evangeli que sentíreu
entrà dins el vostre cor;
amb els pobres compartíreu
vostra heretat sense por.

Jove llest i ben despert,
d'un cor gran sense cap fita,
partíreu cap al desert
a dur vida d'eremita.

Humil, pobra és la barraca
on la vida passareu
sense res, sols a una estaca
penja de Jesús la Creu.

L'esperit de sacrifici
i treball exercitau;
i als germans feis el servici
d'ensenyar-los el cel blau.

Jesucrist mort en la Creu
i a sos peus la seva Mare,
els meditàveu arreu
cada dia, ara i suara.

Vos trobareu amb Sant Pau
a l'ombra d'una palmera.
Tots dos el Senyor estimau;
Junts, d'Ell vos pega xerrera.

En la seva companyia
millor no podeu estar;
la vinguda us sorprenia
d'un negre corb amb un pa.

Sentint-se a prop de la mort,
sa vesta us deixà en herència
que va ser per vós conhort
per seguir fent penitència.

Dos lleons li fan el clot
mentre el temps d'exèquies dura;
llavors vós, trist i devot,
li donàreu sepultura.

Quan Déu vos envià proves,
sempre li fóreu feel,
i vivint dins unes coves
tot ho sofríreu pel Cel.

Res vos allunyà de Crist,
ni fam, ni set, ni nuesa.
Vós, tenint-lo a Ell, heu vist
que és vostra única riquesa.

Nits d'oració molt llargues
vos acursa el sol ixent;
vostres queixes ben amargues
són contra el sol resplendent.

Essent ric, visquéreu pobre,
teníeu el món confús;
bon nom, diners, tot vos sobra
fins a la mort en Jesús.

PER MEDITAR

I REFLEXIONAR:

Ens ho aconsella el Concili
que als Sants ens hem d'acostar
per demanar-los auxili
i ses virtuts imitar.

Aprenquem la paciència,
l'esperit d'oració,
l'humilitat, paciència,
també de vós el perdó.

Sant Antoni, dau-nos fe,
més amor i també esperança,
perquè de vós volem ser
viva imatge amb més semblança.

Acostau-nos cap a Déu
mentre passa nosra vida;
feis-nos sentir l'amor seu
que anar al Cel ens convida.

Sant Antoni, tocau fort
sempre vostra campaneta,
que ens recordi que a la mort
hi hem d'anar amb l'ànima neta.

Ensenyau-nos, Sant Antoni,
a estimar Déu i el profisme.
Defensau-nos del "Dimoni
gros", que és el nostre egoïsme.

PREGARIES

I BENEDICCIONS:

"Benefu", per començar,
primer de tota la llista,
el nostre poble d'Artà
que avui teniu a la vista.

Dau-los salut, pau i bé
als capellans i rector,
a l'Obreria i també
al qui és vostre Obrer Major.

Un taronger fa taronges,
i vós amb les dues mans
benefu-nos Ca Ses Monges,
Ca's Frares i els Ermitans.

Ja estau junt al Déu Suprem,
Sant més vell que hi ha a S'Ermita,
benefu la de Betlem
que tant molt ho necessita.

Jo vos deman igualment
per aquells a qui pertoca
com són: tot s'Ajuntament
i la Música que toca.

Poble, untau les corrioies
per anar envant i endins...
demanem per les escoles
amb tots els mestres i nins.

Beneïu la joventut
que sempre corr sens cap fita;
beneïu tot S'Institut
que avui tant ho necessita.

Sant dels antics i novells,
vull dir-vos amb confiança:
Visitau el Club dels Vells,
beneïu la Residència.

Predicàreu als heretges
convertint-ne més de mil;
beneïu els nostres metges
i la "Guàrdia Civil".

Sant Antoni, us pregaré
que beneïuei a cada
cavall amb el cavaller
que avui fan sa cavalcada.

Oïu sa súplica ardenta
pel qui fa enquang S'ARGUMENT",
per aquell que us representa,
beneïu-los complaent.

Avui que vos festejam,
us diu aquest franciscà:
"Donau pa als qui tenen fam
i fam als qui tenen pa".

Qui es conforma amb lo que té,
és senyor de gran fortuna;
per això m'atreviré
a pregar per "SA COMUNA".

Tot favor ve d'allà dalt,
d'això n'estic ben segur,
donau salut al malalt
i feina al que està en l'atur.

Beneïu patrons, manobres,
menestrals, amos també,
missatges i mestres d'obres,
que prou ho han menester.

Quan un plora, quan un riu,
sol tenir allò que el motiva:
reverent dic: beneïu-
nos SA COOPERATIVA.

Beneïu els camps i els horts,
muntanyes, turons i el pla:
feis que estiguem bons i forts,
que no ens manqui "el nostre pa".

AFEGITONS:

Tots els dimonis de berbes
BENEÏU de bondeveres,
malifetes no superbes
fan, vos diu un dels preveres.

Nostre encens cap a vós puja
empès per l'oració;
enviau-nos, SANT, la pluja
que als camps doni la saó.

PER DONAR ACLARÍCIES

No pretenc de glosador,
tampoc som un capellà;
m'han fet "EL PREDICADOR"
i som frare franciscà.

Perdonau aquest llenguatge
teixit en forma de glosa;
redeu-lo com homenatge
al Sant. Som petita cosa.

Artanencs: l'enhorabona
mereixeu de lo millor;
vos ho diu des de sa trona
vostre pare Rosselló.

ACABATALL:

Un servidor, si és feel,
en complir sent alegria.
Que nos vegem en el Cel
TOTS REPLEGATS. Així sia.

Sa Colònia de Sant Pere

En el número anterior, comentàbamos que el Fin de Año y principios del Nuevo era una época de felicitaciones. Pues bien, ahora podemos añadir que a esas felicitaciones siguieron las fiestas que más movilizan a la gente, ya que las diadas de San Antonio, Reyes y días de Carnaval, espolean a los colonenses a echar al olvido penas y preocupaciones, para dedicar todo el tiempo posible a la diversión y al jolgorio.

San Antonio.—La vigilia de esta festividad fue un día de mucha actividad, empezando ésta para el reparto de arena y leña para el montaje de los «Foguerons». Se montaron 17 en total y creo que jamás se había llegado a esta cifra.

Alrededor de las hogueras hubo ruidosas concentraciones de personas que buscaban la diversión comiendo, bebiendo y cantando las canciones propias de la festividad, añadiendo a las clásicas de siempre algunas algo picantillas que originaban sonoras carcajadas entre los oyentes.

Brillante fue la Misa Mayor del día 17, (que se había pasado al 22). La Iglesia se llenó a tope, siendo muy bien ligada la plática del celebrante D. Andrés Genovart Orell, así como muy aplaudido el baile de la «Oferta». La cabalgata para bendición de carrozas y ganado resultó muy deslucida a causa de unas lluvias que empezaron precisamente en el momento cumbre. No obstante ese contratiempo, se celebró el concurso de carrozas, ganando el primer premio la presentada por Antonio Riera Cursach y esposa Angela Ferriol. El acto resultó bonito y simpático.

Reyes Magos.—Vistosa fue la cabalgata de vísperas de Reyes Magos, que cabalgaron desde el punto de desembarque a la Parroquia, en donde asistieron a la consabida Misa, terminada la cual pasaron al local del Centro Cultural, en cuyo teatro procedieron

Testigo de la Colonia en otros tiempos.

al reparto de juguetes. Era digno de ver la emoción con qué los recibían los pequeños.

Al atardecer del día de Reyes, para rematar la fiesta, el Coro de la Asociación de la Tercera Edad de Artá dio un bonito concierto en el mismo Teatrillo del Centro, siendo muy aplaudido. Daba la sensación de que se divertían tanto los cantores como los oyentes, tal era el entusiasmo con que actuó el conjunto. Así da gusto.

Carnaval.—Aunque hubo varios grupitos que alegraron algo las calles y bares locales, paseando zambombas y disfraces francamente originales, no fue este año un carnaval demasiado sonado. Se observaban muchas faltas originadas por enfermedad o luto.

Tres mejoras en el pueblo.— Dos plazoletas que estaban algo desnudas, una frente al Club Náutico, y otra junto al torrente de la Torre, van siendo adecentadas, presentando ya un aspecto mucho más atractivo y limpio. En la segunda parece se quiere montar un poco de jardín, pero tendrá que surtir de plantas que resistan bien la borrasca, ya que la proximidad y apertura al mar la hace muy sensible a los salobres vientos del Norte.

El Cementerio es la tercera mejora, ya que se amplía con una superficie igual a la ya existente.

Llama la atención el detalle de que se destine el centro a jardín en lugar de a la plantación de los clásicos cipreses. Los comentarios del pueblo son muy favorables a esta solución, pues la gente dice que así no habrá peligro de que las raíces de los árboles ataquen el pavimento y nichos laterales. **JOSE CANTÓ PLANISI**

CASOS Y COSAS DEL COMISARIO CASTELL

Era un hombre bajito y de complexión ligera, vestía totalmente de negro, destacando el blanco de la camisa y sobre ella la gran corbata roja, su caminar algo saltarín disimulaba a medias la cojera de su pie izquierdo, portaba en su diestra un estuche de cuero muy deteriorado por el tiempo. A medida que se aproximaba, notábamos su ajustado traje también muy viejo y estropeado, sus zapatos raidos, su pequeño bigote ridículo semejante una mosca y sus grandes gafas de miope.

Con las manos enlazadas a la espalda y su eterna pipa de boj entre los dientes, Castell seguía con mirada atenta al extraño hombrecillo que con un paso ni lento ni rápido, se acercaba cada vez más a la terraza del Dorado repleta de clientes, extranjeros en su mayor parte.

Lejanos recuerdos acudían a la mente del comisario, estaba muy seguro de haber conocido con anterioridad a aquel personajillo, pero... ¿De dónde?

—Ya lo tengo, Boira, ya lo tengo.

—¿Qué es lo que ya tiene comisario?

—Es el ejecutor, el «ángel de la muerte» le llamaban los condenados. Le conocí en Ocaña hace una pila de años, más de treinta, y es asombroso, a pesar del tiempo transcurrido no ha cambiado prácticamente nada.

—¿Y qué puñetas pinta un tipo así por nuestros lares?

—No lo sé Boira, sin embargo creo que no tardaremos mucho en averiguarlo.

El pequeño hombrecito tomó posiciones, abrió el vetusto estuche de cuero, extrajo de él una trompeta reluciente como el oro y de inmediato se puso a interpretar una melodía del famoso Gleen Miller. Las notas de —Pennsylvania 6-5000— regalaban el oído del mejor melómano. Al final de la actuación llovieron los aplausos y también las propinas.

Joder con el «verdugo de Ocaña» —dijo Castell— en cierto modo aún sigue por el mismo camino.

—¿Por el mismo camino, comisario? No lo comprendo.

—«Ejecutando», Boira, «ejecutando».

JAZZTÀ, ESTUVO

El recoleto Salón de Actos Franciscano, el pasado 15 de enero cobijó un acontecimiento Jazzístico de soberbia magnitud.

La gran sorpresa fue el auditorio. Una heterodoxa masa de público seguía, expectante, los acontecimientos de un grupo musical, cuyos elementos se caracterizan por su rebeldía en seguir y evitar los fáciles caminos servidos por maestros inmortales de la época dorada del Swing y, así, no caer en el amanerado intento de la imitación pachanguera.

El Jazz, por su estructuralismo, es un estilo en el cual, a más y mejor, se denotan las sutilezas anímicas y espirituales de sus intérpretes. Queremos decir que no basta la simple exposición de un tema, sino su desarrollo integral, recreando una melodía que, por abstracta y diferente, sea la creación de una línea distinta sobre las bases estructurales que dan lugar al origen temático.

El jazzmen que no posea semejante disciplina, nada tiene que decir por muy academicista y culto que sea, puesto que la formación académica, no conduce sino a la modelación profesional e instrumental del artista.

El Grupo Jazztá, pese a no contar con su teclista habitual, dió un ejemplo de lo que está sucediendo en el panorama jazzísti-

co actual: la inclinación al jazz-Rock. Esta tendencia a la modernidad puede ser peligrosa y provocativa para los santones del Jazz clásico, de todos conocidos y admirados.

Para los jóvenes es una salida revitalizante, toda vez que su energía juvenil se acopla y adapta mejor a los terrenos del Rock. La Juventud de ahora no digiere los sagrados planteamientos de antaño. Necesita fórmulas impactantes en completa ósmosis a su idiosincrasia y temperamento. En el Jazz-Rock encuentra una respuesta consecuente, válida y responsable. Lo que, sin ninguna duda, será el primer paso hacia la posmodernidad del Jazz.

Si nos centramos en el concierto, tendremos varias referencias en que apoyarnos.

Vayan como ejemplos, la caliente frialdad de Toni Colomar, un guitarrista insinuante y meticuloso. El arpeggiante saxo tenor de Vicenç Borrás. La brillante trompeta (por su tesitura) de Manolo Portolés. «Un Jota Erre», bajista maquiavélico de fantasmal soltura. Han Van Rosemalen, diabólico conguista.

El teclado rayó a gran altura pese a no ser componente oficial del Combo.

De nuestro paisano Jaime Ginard, digamos dos cosas: excepcional y categórico. Su independencia de pies y manos, totalmente galáctica. El público deliró en un inenarrable break que hubiera firmado el mismísimo Gene Krupa. Ahí planeaba la sombra de Joe Morello, la mejor mano zurda de todos los tiempos. No obstante, para nosotros, sus momentos estelares se dieron cuando aleaba varios ritmos en un instinto concertante, arrojando magistralmente al grupo.

El baterista es el nervio y corazón de la orquesta. Lo cual, equivale al soporte estructural y arquitectónico de cualquier edificio musical.

Congratulémonos del milagro. Ahora, un deseo a los responsables de nuestra Cultura.

Señores; no la conduzcan. Produzcanla. Así seremos dignos y respetuosos con el Bien Común: ¡Artà! Por encima de entidades e intereses creados.

VIVILLO VIVALDI

Oblidança iterada, recordança reparada.

Magdalena Clarita, Margalida Juanilles. Ensopegarem dues vegades amb la mateixa pedra. Es ben cert, però refeim l'error. Vosaltres cantau a la Coral Tercera Edat. Vaja que sí. Com un rossinyol. Les capçanades anteriors no tenen excuses. Perdonau l'ometença. Si el succeït és repeteix, anirem a Roma.

Uep, Magdalena Clarita. Bon profit te fassin els... i pico d'anys recents complits.

L'Artà, Febrer 89.

ARTANENCs

fora d'ARTÀ

Nom: Jaume Gelabert Miquel.

Malnom: Jaumi.

Ocupació: Oficinista de «Hierros y Aceros» a Palma.

Aficions: Vela, Surf.

Adreça: San Joaquim, 3, 6.º A. Palma. Tel. 29 98 85.

Casat amb Elisabeth Marandel, francesa.

Fills: 2 nins i 1 nina.

Relació amb el poble: Tenc notícies a través de mumpare que sol estar sempre al dia.

Recorda es Tomeus i es Tonis de sa gasolinera, i des Forn Nou que jugaren amb ell. També en Guiem Saurí i els de la seva edat.

Nom: Secundino Salord Riera.

Malnom: de Can Salord. Edat: 43 anys.

Ocupació: Oficinista de l'Empresa «Hierros y Aceros».

Aficions: Tennis, natació, pesca.

Adreça: Mariano Aguiló, 1, 2.º, 1.ª Ciutat.

Casat amb: Maria Verd.

Fills: 1 nina i 1 nin.

En Dino ha heretat de son pare s'afició a l'esport si bé no es dedica al fútbol sinó al tennis, aprofitant la pista que don Tòfol va fer construir als locals de l'Empresa.

Adesiara passa pel poble camí de Cala Ratjada, i sol posar al carrer Abeurador.

ARTANENCs A DINS ARTÀ

ESCALFAR CADIRA

En el pasado 23 de enero se cumplieron «ses cadiretes del papa» de Juan Lliteras Sard como administrativo municipal.

Juan nació el 2 de julio de 1925. Hizo el parvulario y primera enseñanza en Ca Ses Monjes Moreies, bajo la disciplina de Sor Magdalena. (1).

A los siete años, el Rector D. Juan Rubí Fluxà, le daba el germen angélico y una buena «casca».

Seguidamente ingresó en el Colegio de los PP. FF., aprobando con excelente clasificación los tres prime-

ros cursos de bachillerato, con los profesores, P. Gabriel Tous, P. Juan Nadal, P. G. Oliver, A. Fiol, Ginard Bauçà, etc. y los condiscipulos, su primo Juan Sard, (hoy en la parra ejecutiva de los éxitos), Francisco Oléo, del cual recordamos unas portentosas declamaciones líricas en sus lozanos tiempos, Francisco Nicolau, «François», propietario de una memoria enciclopédica, José Esteva, «Regalat», señorial Lingus Master, Antonio Pons, «Miquelet», acaudalado hotelero, Jaime Canet, «Maieta», a caballo entre Artà y Palma, Juan Servera, «de S'Hotel», el Molowny artanense, etc.

Dejó el Colegio franciscano para cursar el cuarto de bachiller en el Instituto de Manacor.

Después acabó las últimas asignaturas en el Colegio Beato Ramón Llull de Inca, a las órdenes de los PP. Amengual y Antonio Nicolau, auténticos perros de presa de la Pedagogía.

El 23 de enero de 1945, entraba en las oficinas del Consistorio, interinamente por espacio de cinco años. A continuación ganó la plaza de auxiliar administrativo, tras ganar de forma aplastante las oposiciones.

El 1969 tomó a su cargo la ingrata responsabilidad de la burocracia del Juzgado de Paz, verdadera Caja de Pandora, que lo mismo suelta un estrepitoso relámpago social que una sutil divergencia familiar.

En las oficinas de Consistorio trabajaba con una matusalénica Hispano Olivetti de 1945.

En la Liturgia Evangélica se dice; Santi Evangeli secundum Lucas. Pues bien: nosotros decimos... el Evangelio según san Joan de Sa Canova.

(1) Sor Magdalena dels Sants, Rosselló Artigues, vino al mundo en Villafranca de Bonany el 1904. Recaló en Artà recién cumplidos los 27 años, allá en 1931, ofreciendo su maravilloso empaque docente hasta 1955, después de 24 temporadas repartidas entre parvulario, enseñanza elemental y Catecismo. Más de 1.500 niños fuimos iniciados en las tareas del aprendizaje escolar, mientras, la totalidad de la población infantil pasaba por el escrupuloso tamiz de La Doctrina Cristiana.

Fue precursora del vestido uniforme para todos, a fin de que nadie se sintiera discriminado por su situación económica, en el día sagrado de la primera Comunión.

Su monodia permanecerá eternamente irisada en los vitrales de nuestra Parroquia.

El 21 de febrero de 1967, en Felanitx, el Rvdo. Jaime Alzina Llinás, oficiaba las exequias en gloria a una santa, dama y señora del bien ajeno.

ENCANTO

DEL

PRETERITO

En el año 1947, esta foto resultaba carísima. Sólo los adinerados y gente al día, podían permitirse el lujo de fotografiarse en Casa Vilaró. Mientras, los de monedero escuálido, lo hacíamos en Foto Borne.

Quién es este sonriente Dandy?. Pues, ni más ni menos, que Bartolomé Llaneras Sancho, «Bolló», nuestro Rodolfo Valentino de los 40 y 50.

Cuántas Afroditas suspiraron por semejante Adonis!.

Observen, por favor, su abundante tupé, generosamente abonado de brillantina «Puig» y el prohibitivo perfume «Nuit D'Amour».

Su simétrica frente nace bajo la uve del vencedor y termina sobre unas pobladas cejas, muy a la page de la divín gauche. Dos rubies escudriñan el cautiverio de etéreas doncellas heridas por el dardo de Cupido.

La uniforme nariz sirve de pérgola al milimétrico bigote. Del labio superior pende la ebúrnea dentadura, al tiempo que el labio inferior esboza el deseo espiritual.

Camisa blanca de seda. Pajarita a lo Chevalier. Americana gris perla con solapa cruzada, de cuyo bolsillo asoma un pulcro pañuelo de organdí.

La trompeta Montserrat, enseña el estrangul coronado por una boquilla 202, que hacía gemir el tudel en los tuttís de la célebre Orquesta Ritmo y Melodía...

Tomeu. Si Déu ho vol, seguirem.

conversa
TIRADA

p'en LAU

Dr. Antoni Cursach Esteva

El Dr. Cursach, el metge de Xiclai entre nosaltres artanencs, figurarà en la història de la medicina balear com el primer especialista en Cirurgia Plàstica i Estètica que inaugurarà aquests serveis a Mallorca. Havent destacat a Barcelona en la reparació i tractament dels senyals, cicatrius i altres defectes físics, precisament en una època, com ell mateix diu, en què es ret culte a la bellesa, fou elegit per posar en marxa el Gabinet de la Seguretat Social a les Illes.

Concertada l'entrevista, vaig aprofitar l'entremig de dues intervencions realitzades a l'Hospital Verge de la Salut, per mantenir amb ell la següent conversa:

—Parlem un poc de la teva infantesa, Toni.

—Idò, mira, com la majoria dels artanencs del meu temps vaig anar a escola amb Sor Magdalena i després amb els frares del convent. Quan cursava tercer me passaren a Inca intern, fins el Preuniversitari que vaig cursar a Sant Francesc de Ciutat. Faig sa carrera de metge a Barcelona i l'acab el 1966. Llavors se me va presentar el problema de fer la mili. Després d'unes quantes pròrrogues cumplesc el servei a Palma, com a metge a Capitanía i fent guardies a Son Dureta de metge de portes. Arribat es temps de decidir s'especialitat a què m'havia de dedicar, començ Traumatologia a la Vall d'Hebron a Barcelona, de la Seguretat Social. Record que tan sols érem 3 els residents, no era com ara que se'n presenten a mils. Els meus companys de promoció me deien: —Tu estàs loco, anar-te'n a fer feina an es Seguro. Allà hi vaig conèixer es que seria es meu mestre, en Jaume Planas Guasch, una verdadera eminència dins s'especialitat, de fama internacional que llavors era es Jefe des Departament de Cirurgia Plàstica. Com què la cosa s'estava començant no tenia prou assistència i me va convidar a passar amb ell d'ajudant. A sa quarta o quinta operació que férem plegats allò me va interessar i ho vaig preferir a sa Traumatologia. M'especialís en tres anys i oper una bona temporada a sa Clínica particular del Dr. Planas. També faig estudis d'Hematologia i vé lo de sa mili. Conec na Cèlia, sa meva dona que cursava estudis d'infermera a Son Dureta. Part des nuviatge el passam a Barcelona on ella fa Rehabilitació i el 70 mos casam. Assistesc a alguns cursets per França, a París i Montpeller, de cirurgia de cara i mà per a completar sa meva formació i quan el 74 se jerarquitzza a Palma sa rama de sa Traumatologia, tenc sa fortuna de que n'Eduard Jordà me cridàs per formar part des seu equip com a cirurgià plàstic. Quatre anys més tard ingrés per concurs-oposició a sa Seguretat Social com a Jefe des Departament de Cirurgia Plàstica de Palma, inaugurant aquests serveis a les Illes.

—Així que, se t'ha de considerar el capdevanter en aquesta especialitat a Mallorca.

—Home, per devers el 72 ó 73 aquí se feia ben poca cosa, una mica per devers sa Clínica Femenia... que fou una espècie de Incosol mallorquí. Ateniem grups de nord-americans a rel d'anuncis que posàvem en es New York Times i altres mitjans de comunicació, venien a Mallorca per passar-hi dues setmanes i aprofitaven per llevar-se grasses, estirar sa pell o arreglar qualque pit mal forjat, això les resultava barato i per noltros era bastant profitós però amb sa pujada des petroli tot se'n va anar en orris precisament una vegada operàrem un senyor i jo li vaig preguntar es perquè de fer-se estirar sa pell. Ell me va dir: —Mirí, ho faig per conser-

var sa feina, jo no me puc presentar amb «pates de gall» per sa cara o corr es risc de que en posin un altre de més jove en es meu lloc... lo que venia a ser molt representatiu, és a dir una mostra més des cult americà a sa bellesa corporal, manifestació que, a poc a poc ja mos ha arribat a noltros. Potser tornarem apreciar qualque dia sa bellesa opulenta de ses gràcies, de ses dones d'en Rubens, però per ara impera sa línia estilitzada i sa pell torrada pes sol.

—Està en evolució aquesta especialitat?

—Continuament. O estam al dia o perdem es tren d'aquesta ciència. Estam en contacte amb ses Institucions més avançades, assistim a Congresos i estudiam ets articles que se publiquen del cas. Ultimament s'hi ha incorporat sa micro-cirurgia que exigeix una continua dedicació, un exercici freqüent, per estar en forma, no pots tractar un cas avui i estar uns quans mesos inactiu... hem arribat a fer injerts altre temps impensables, a empalmar artèries molt fines, nervis, membres seccionats i això exigeix un pols molt fi a més d'altres facultats que convé cuidar..., aquí a Mallorca comptam amb medis, amb elements... de totd'una aplicàvem tècniques nord-americanes però més envant aquest domini passà als alemanys que contaren amb un Joseph, de molta vàlua, avui en dia qui du sa batuta són ets japonesos. També es mejicans tenen un Guerrero Santos que opera ets al·lots que neixen amb cara de plat, que fa meravelles. Noltros estam ara un poc a l'expectativa de què passarà el 92 quan mos fassin ja europeus de veres.

—Quins artanencs recordes de passada haver intervengut?

—Així, de rampellada... se m'acudeix en Joan de Son Ullastre, sa Madona Margalida des Colmado, sa dona den Tomeu Vermell...

Per acabar, Toni, —parlem un poc des poble...

—Això és sempre agradable home. M'agradaria viure a Xiclai o a Cala Ratjada, però, de momentno me és possible degut a sa distància i a ses meves ocupacions i me content a viure a Cala Blava, de totes maneres la major part de caps de setmana hi venc i m'ho pas molt bé, espaiant sa vista per la mar o pegant una ullada en ets arbres de per Xiclai, lluny de ses preocupacions i es tràfec de ciutat. Pens que qualque dia disposarem jo i sa meva dona Cèlia, de més temps per reviuire temps passats, aquelles xides per foravila, ses nedades per dins es moll de Cala Ratjada amb en Joan Sopa, en Joan Xina... en fi, són tants es records...

Una infermera toca a la porta i ve a cercar en Toni per a continuar les intervencions. Jo consider que ja en tenc prou per informar els lectors, ho deixam en aquest punt. De retorn a ca meva pens en el plantell inesgotable de fills del poble sobresortits que en la seva tasca, també fan Artà. El Dr. Cursach, es metge de Xiclai n'és un d'ells.

COEXA

EXCAVACIONES, PAVIMENTACIONES
DESMONTES, ETC.

Juan Sebastián Elcano, s/n. Teléfono 56 48 29
CALA RATJADA

Taller: Carrer de Ciutat, 74

Particular: Na Caragol, 4

Tel. 56 24 82

ARTÀ (Mallorca)

Carpintería
Metálica
y Cristalería

MATEO FERRER

DARRERS DIES

I en Xesc Massetes sempre està aficat amb lo lúdic. Mirau-lo amb cara ben satisfeta en mig de dues doncelles. Una li dona una retirada. Es tracta de fer bulla i en Xesc com tot es poble en fa.

Es trio és complet, ara sense en Xesc. Originals i eròtics. Es darrers dies permeten tot tipus de tergiversacions. Comentaris que no en faltin.

En Jeroni Cantó militaritzat. És clar que és un militar «sui generis». General d'un extrany exèrcit de sa bauxa i sa opulència. Gua-pa i fina la joveneta que l'acompanya amb un llunyà aire de família.

Tot trastocat, tal com cal. Un tercet que fa mirera tot i que pareixen una mica seriosos. Ara que si no fora per ses mans i ses faccions una mica grosses passarien per doncelles de casa bona.

Na Katy sa perruquera i sa dona d'es mestre fotògrafo Julio Infante una mica sorpreses pel flax pero cuan tot i que hagin abusat d'es «colorete». Que no decaigui sa festa.

Pallassos, xinessos, petits i grans dins sa Rua. Un poble que se diverteix es de lo més divertit. Paperins i serpentes, festa gran ses carnestoltes.

Confección Caballero y Cadete - Decoración - Tejidos
Géneros para el Hogar - Suministros Textiles Hostelería

COTEX
LUIS FERRER SUREDA

C/. Clutat, 39 - Tel. 56 22 37 - ARTA (MALLORCA)

AUTOVENTA MANACOR

COCHES DE OCASION

Servicio

FIAT

Avda. Junípero Serra, 50
Teléfono 55 01 61

07500 MANACOR (Mallorca)

Mossén Andreu Casellas en el recuerdo

(Continuación)

EN LA CIUDAD DE LOS MUERTOS

Hace ya muchos años que Jacques Maritain se quejaba de la forma en que los católicos hablan de sus difuntos. Se refieren a ellos como si estuvieran sin vida: «¡Muertos! ¡Se asiste a una misa por los muertos! ¡Se va al cementerio a llevar flores para los muertos! ¡Se reza por los muertos! ¡Cómo si no estuvieran miles de millones de veces más vivos que nosotros! ¡Como si la verdad fundamental expuesta en el Prefacio de la Misa de difuntos «vida mutatur, non tollitur», la vida se transforma, no termina, fuera ya ella misma una verdad muerta!».

También nosotros en este apartado seguimos utilizando el tradicional y «miserable vocabulario humano», puesto que hasta la fecha los teólogos no han sido capaces de sustituirlo por otro nuevo, más conforme con los contenidos de la fe cristiana.

Don Andreu visitaba todos los días el cementerio. Un gran sector del pueblo —en especial los peninsulares— le llamaba cariñosamente «el cura del cementerio». El cementerio le atraía con fuerza irresistible. Y a grandes zancadas, desafiando los rigores del invierno y el calor del verano, se dirigía a la ciudad de los muertos para rezar por ellos, consolar a los afligidos y meditar las verdades eternas.

«Faig dues visites cada dia, que no deixaria per res: el Sagrari i el cementeri. I me pesa veure que són molt pocs els qui visiten el Santíssim». (5-9-1978).

No hemos de ver en esta visita diaria de Casellas al camposanto, un acto aislado de su contexto piadoso, y mucho menos una especie de chifladura. El ha sido desde siempre devoto de las almas del purgatorio, él ha estado toda su vida al lado del pueblo. En línea con los profetas de Israel, ha denunciado sin subterfugios los abusos de los poderosos, ha anatematizado la acumulación de riquezas y la injusta opresión de los débiles. Ahora, sordo y viejo, no puede ya predicar ni sostener periódicos. ¿Qué hacer entonces? No hay soldados inútiles en las filas de la Iglesia militante. Siempre le queda a un cristiano el recurso de ofrecer a Dios los achaques de la vejez, sus aspiraciones y anhelos. Y en cualquier momento puede establecer hilo directo con el más allá para hacer lo que en lenguaje ascético y místico llamamos oración. Oración-meditación, en este caso, sobre las realidades escatológicas. Se le veía por el camino de Jesús, avanzando con pie ligero hacia la necrópolis palmesana. Llegado a su destino, se acercaba a los familiares que lloraban al pie de una tumba y los invitaba a rezar. Todos juntos recitaban entonces la oración dominical.

«Cada día voy a visitar el cementerio y rezo por conocidos y desconocidos. A veces encuentro algunas personas llorando sobre la tumba de un familiar. Les digo: Teneis motivo de estar tristes... Pero consolaos, el difunto está ya en el cielo o llegará pronto. Nos ha pasado delante en este viaje que todos hacemos hacia Dios; y allí nos espera. A mí me dan envidia (los difuntos) y por eso vengo aquí cada día para rezar por todos. ¿Queréis que recemos un padrenuestro? Y, con lágrimas, su alma se asoma a sus miradas y rezan con fervor. Quieren hablarme y les digo que soy sordo.

Pero que estoy muy contento de mi sordera, y que doy gracias a Dios por eso y por tantos beneficios recibidos. Y que espero la muerte con alegría. A veces me quieren dar dinero. Y yo les digo que no, no, no. Y sigo mi camino». (En castellano en el original. Enero de 1976).

Don Andreu —es testimonio unánime— edificaba a todos por su actitud generosa y desprendida. Jamás aceptó las limosnas que voluntariamente le ofrecían los deudos del difunto. Bajo ningún pretexto. Quienes han conocido a Casellas saben muy bien que jamás pringó sus manos con lo que Papini ha llamado «estiércol del diablo». Ni en el cementerio ni fuera de él.

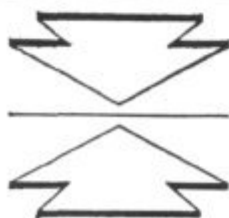
Comentado estas cotidianas visitas de su buen amigo al lugar donde se guardan las cenizas de nuestros antepasados, decía un día Mn. Joan Canals: «Hace un apostolado magnífico, avivando la fe y la esperanza de sus oyentes. Quizás los mejores sermones de su vida los ha predicado en el camposanto».

Otros, en cambio, le tildaban de loco, de extravagante, de Quijote... Pero él seguía imperturbable su camino. «Este es mi genio y esta mi figura», contestó una vez a sus detractores. Y así, sin otra luz que la que en su pecho ardía, tuvo el coraje de vivir al margen de los convencionalismos de la sociedad, ajeno por completo a las críticas de fariseos y oportunistas.

Su actitud ante la muerte tenía más del anhelo de los santos que de la serenidad de los estoicos. Pocos hombres hemos conocido que la desearan con tanta vehemencia: «Yo tengo ganas de morir, y cuando me llegue el día, será el gozo más grande de mi vida». Enteramente desasido de los bienes terrenos, sólo suspiraba por los celestiales. «El cementerio me llama con voz de madre que está esperando. Me alegraría si un día me quedase allí mismo para siempre». Cuántas veces debió de recordar los versos del Comendador Escrivá: «Ven, muerte, tan escondida...». Cuando ésta ocurrió, el 17 de agosto de 1985, yo me hallaba en la península. Al regreso, me informé sobre las circunstancias de su deseo. Todo fue sencillo, fácil y rápido, según dijeron. Hasta para encaminarse al otro mundo, diríase que Aquiles le había prestado sus pies ligeros. San José y la Virgen María, de quienes siempre fue devoto, aguardaban en la misma aduana para recibir a este hijo querido que regresaba de un largo peregrinaje, deshecho del duro bregar.

GUILLERMO BIBILONI

(Continuará en próximos números)

CENTRE DE RECOEIXEMENT
METGE - PSICOLOGIC
ARTÀ

**certificats metges per
permís de conduir i
llicència d'armes**

Avinguda Ferrocarril, 2, 1.er
(Damunt Bar Almudaina)
ARTA

OBERT
DILLUNS I DIMECRES
DE 17 A 21 H.

NECROLOGIQUES

Després d'una vida honesta i desproveïda d'escarafalls, **madò Maria Terrassa Esteva, Cirera**, demana l'ajut a Déu, als 92 anys d'edat, dia 14 del transcorregut gener (Santa Catalina, 20).

El 24 de març de 1917 celebrava esponsalici amb Bartomeu Ferrer Pastor, un «Vermell» autèntic.

De fadrina, durant 8 anys, fou la cuinera de D. Toni Blanes Mestre, «Patrò», (plaça de S'Aigo, ca'n Pep Pantalí) propietari de Son Marí i casat amb Maria Sureda, germana del Doctor D. Pep Sureda, «Metgès», primer cirugià de la nostra vila.

De casada feu llogadia de 24 messos a Ca Donya Jerònia Capó, a Valldemossa i Ciutat. Dita senyora, costejà la carrera sacerdotal al canonge D. Bruno Morey (postrer hereu de la casa) qui, per cert, el 25 d'abril de 1954, ajuntava les nuïances a son filla Bàrbara i a en Bartomeu Caldentey Gil, «Garbeta».

Madò Maria Cirera vegé la llum solar al carrer de Ses Parres, 34, el 15 d'octubre de 1896.

El Senyor disposà que morís 24 hores que son amiga coral, madò Balaguera.

Eixuta d'aspecte i mancívola d'esperit, suportà el segament prematur de son espòs i ambdues filles Catalina i Bàrbara, amb resignació carmelitana.

Donam els sentiments als fills polítics, Jaume Ginard, «Malet» i Bartomeu Caldentey, «Garbeta», extensius als néts i nètes, particularment a en Rafel Terrassa, a més dels renets.

Madò Catalina Carrió Sureda, «Balaguera», dia 13 del mes passat s'acomia de nosaltres. Nascuda el 30 d'abril de 1896 (quatre anys dins l'altra centúria), al carrer del Pou D'Avall.

El 19 d'agost de 1916 lligà cos físic i béns comunitaris, amb Joan Gili Ginard, «Morey». Tal unió matrimonial esdevingué un esclat a modo de dos joiells, en Bartomeu, oficial de la Guàrdia Civil retirat, i Maria.

Quina llàstima no tenir el testimoni present de l'amo en Tomeu Amorós, «Sopa». Si madò Catalina era la única que li fabricava les senalletes sense tronquets ni cames. Eren, realment, una fantasia de vellut planxat.

Son marit, cada estiu, arrabassava la barquera de palmes de Sa Soca Ajeguda, pels indrets de la teula Penjada, un lloc inhòspit del Cap Farrutx, havent d'emprar la barca per portar-la a carregador.

Des de la tribuna de la nostra revista, patentizam el condol a sos fills Bartomeu i Maria, així com als fills polítics, Sra. Beltrán de Gili, especialment a Pere Fernández (el somniador més il·lustre de Ca'n Sard i voltants), i a tot el ple de germans, Joan, Maria, i Margalida conjuntament a néts i nebots.

Dia 21 de gener, L'Escrucó Insadollable rendia visita a la mestressa **Margalida Gili Vaquer**, per cobrar el deute carnal de l'existència.

El 13 d'octubre de 1901 (festivitat de San Eduard III, el bufarell confessor, sant i rei anglès del segle XI), la Caixa de Sant Antoni deixava una minyona a la llar casolana de la Masia d'Intern.

Les amors (es casà en secret) amb Miquel Picó Fuster, «Salem», gran terrisser i músic de primera, foren difícils per divergències paternes. No obstant, Mestre Miquel el 25 de febrer de 1922, i a les 6 del matí, li posava la tumbaga nupcial.

Mestressa Margalida: Allà D'Alt rescabalareu els disgusts de la Guerra Civil i la immensa feinada que fereu en aquest maladonat món.

Rebiguen vostros fills Francisca, Maria i Antoni, director la Banda de Música local tots ells vivents, junt amb els fills integrats a la nissaga, Miquel Ayala i Maria Garau. Germana Maria i cunyat Miquel, i damés propis, la condolència de L'Artà.

Volem afegir que la mestressa Margalida tingué tres fills que, malauradament, passaren fugaçment entre nosaltres; els dos Francescs i en Miquel.

Doña Antonia Femenías Perelló, que entregó su alma a Dios el 5 del pasado mes de Enero. Asimismo llevaba algunos años de salud delicada, y había venido a la Colonia, juntamente con su marido D. Pedro Domenge Rechach, buscando la mejoría que le proporcionaba el clima fresco y seco de esta comarca. Vinieron de Petra, pero pronto se hicieron con el aprecio de los naturales de aquí, debido a su carácter comunicativo y simpático. Tenía 84 años de edad.

Doña Maria Massanet Cabrer, conocida por *María de Teléfonos*, por haber tenido una serie de años a su cargo el único teléfono que había en la Población. Con su marido D. Antonio Genovart Estrany, conocido también por «Toni Pentinat», formaban una pareja simpática y servicial también. María murió a los 73 años, el día 10 de Enero ppdo. en Palma, a donde había sido evacuada unos días antes por haberse sentido indispueta.

Ambrosio Langa Gimeno, concuñado de la anterior, que había venido al retirarse del Cuerpo de la Guardia Civil en donde alcanzó el empleo de subteniente. Residía temporaditas en la Colonia, con su esposa Bárbara Genovart Estrany, pero por haber padecido también la desgracia del fallecimiento de una hija, la pareja se desplazaba con frecuencia a Palma, en donde reside su descendencia. La muerte le sorprendió traidoramente en Palma el 6 de Febrero en curso, siendo enterrado al día siguiente en la Colonia.

Descansen en paz los tres difuntos, y reciban nuestra más sentida condolencia los dos viudos y viuda, así como los demás familiares y amigos.

SAUNA - PISCINA - TENIS - SOUVENIRS

Restaurants / Bar

Club Casa Naval

Bodas, Banquetes, Comida mallorquina

BETLEM

Colonia de San Pedro

ARTÀ, MALLORCA

Teléfono 58 90 12

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO

VIALSA

J. Bernad, J. Zafra y J. Genovart

Ctra. Santa Margarita, 57 - Teléfono 56 26 35 - ARTÀ

**CLUB
DE LA
TERCERA
EDAD
BILLAR**

Terminó la competición de la temporada de billar con el campeonato de 1.ª categoría y una destacada victoria de Lorenzo Rayó que demostró una regularidad y una buena forma de juego poco común. De sus contrincantes ninguno le hizo «sombra». Como decíamos en crónica anterior, hubo ausencias notables. Juan Picó, Juan Ferriol, Miguel Ginard «Pelat», Gabriel Oliver «Gusti», entre otros, fueron las más notadas por su asiduidad en las mesas del local social. Pero ello no resta méritos al Campeón. Enhorabuena.

El reparto de premios tuvo lugar en un conocido restaurante de Sant Joan, después de una opípara comida que hizo que los ánimos fuesen de lo más festivos y, entre grandes ovaciones, fueron entregados por directivos del Club a los cuatro vencedores. Los otros dos tacos restantes se sortearon entre los 31 participantes que no habían alcanzado trofeo.

En el capítulo de gracias hay que recordar al Sr. Ferrer Pons que hizo posible esta reverdecida afición a las carambolas, a los Sres. Ginard Cantó y Riera Riera por la organización del campeonato, a la Caixa y Sa Nostra por los trofeos donados y finalmente, y muy especial, a Jaime Vives «Ravell» por su desinteresado y sobresaliente cariño con que cuida las mesas de billar. El Club, reconociendo sus méritos, le obsequió con una placa conmemorativa entre grandes aplausos de los asistentes y que le fue entregada por Madó Tronca acompañada de sendos besos que pusieron colorado al bueno de Jaime.

RETACO

SENIOR MASCULINO:

A falta de dos partidos para finalizar la primera fase del campeonato; el SANIMETAL-ARTA se halla en el tercer lugar de la tabla clasificatoria con 31 puntos de 18 encuentros disputados, de los cuales 13 han sido saldados con triunfos; consiguiendo un total de 1.113 puntos a favor por 1.064 en contra.

Este preciado y privilegiado lugar, ha sido alcanzado gracias a la fortaleza del equipo en los partidos disputados en NA CARAGOL, en donde no se conoce la derrota. Por contra en las salidas el conjunto pierde muchos enteros, habiendo sido derrotado y humillado en las visitas a Campos, Sa Pobla, Alcudia, Pollensa y Porreres; de ahí que en la clasificación exista tan poca diferencia entre los puntos a favor y en contra.

No obstante a pesar de estas lagunas cabe calificar la campaña del SANIMETAL-ARTA como de muy meritoria; puesto que el coach QUIQUE TORRES ha sabido formar un compacto conjunto equilibrado entre juventud y veteranía que a buen seguro dará grandes jornadas de gloria a los aficionados al bàsquet en Artà.

Por nuestra parte sólo desearles todo tipo de fortuna en la segunda fase de este campeonato, que se disputará por el sistema de Play-Offs al mejor de tres partidos.

SENIOR FEMENINO:

Terminó la primera fase del campeonato senior femenino quedando el ESPORTS JUMA-ARTA clasificadas en séptimo lugar de un total de ocho equipos; habiendo obtenido un total de 16 puntos de 14 partidos disputados, de los cuales se obtuvo la victoria en 2.

A pesar de lo que puedan reflejar los números el conjunto no se ha hecho merecedor de tan indigno lugar; puesto que en muchos encuentros se ha podido alcanzar la victoria y si ésta no ha llegado es debido básicamente a la mala preparación física del equipo incapaz de aguantar todo un encuentro y sobre todo a la poca fé en sí mismas de una serie de jugadoras.

Esperamos que esta segunda fase el campeonato que se disputará por sistema de liga entre las cuatro peor clasificadas de cada uno de los grupos que forman el campeonato senior femenino sea muy distinta; a pesar de que el que esta crónica suscribe crea que las chicas del ESPORTS JUMA-ARTA por calidad y capacidad deberían estar en el grupo de las mejor clasificadas, tal vez ésto suceda el próximo año.

RACONS DE DEU (I)

El consumisme necessita una cura

«Racó de Déu» és el nom d'un racó, petit i humil, pobre, del Jonquet, adosat a una torre de molí. Es la «capella» del Jonquet. Es la «seu» del Crist oblidat en un món de marginació. Es el racó que mostra com l'experiència cristiana ha de conjuntar la nit de l'home i el missatge de Crist.

A aquesta experiència nosaltres hi aportam l'anhel, la nit, l'an-

goixa, la plaça, la marginació, els supermercats. Déu hi aportarà la glòria, el santuari, la paraula. Déu hi donarà també la terra, la carn, el blat, i sobretot, la darrera profunditat.

Si la Pasqua de Crist i del cristians ha de tenir qualque significança, la primera és la serietat de la Quaresma. La serietat amb què els cristians hem d'emprendre l'esforç quaresmal.

El consumisme actual necessita una cura de Transcendència i de Pobresa. En el consumisme hi convergeixen tres grans temptacions de la vida moderna.

—Per una banda hi ha les implicacions demoníques de tot poder. Tal volta de tot poder il·limitat. La temptació de poder consisteix en utilitzar en profit propi lo que hauria d'estar al servei dels altres. Oblidam que darrera el poder hi ha buidor.

—Per altra banda la temptació del plaer mostra el buit i la desesperança, engendrats per l'anhel il·limitat dedisfrutar.

—Per tercera banda hi ha la temptació del Conèixer, en el sentit de vincular a si mateix tot lo conegut. Saber és poder.

Per desgràcia les temptacions no són teòriques. Són evidents. Desemboquen a les esplenades dels Supermercats. Els «carros» plens de plaers possibles necessiten una cura de Transcendència.

El consumisme necessita la cura de la Transcendència. Diu un cristià:

«Jo cercava Déu, i no el vaig trobar
Me cercava a mi mateix, i no me vaig trobar
Vaig cercar els altres i vaig trobar Déu i a mi mateix».

MANUEL BAUZÀ

Comercial ARTÀ

EN COMERCIAL ARTÀ ENCONTRARÀ LAS
TRES COSAS QUE USTED BUSCA:
SERVICIO, CALIDAD Y PRECIO

EXPOSICIÓ I VENDA:
Carrer de Ciutat, 46 - ARTÀ

Per més informació: Cridar al Tel. 56 21 48

FUTBOL

ANTE UNA SEGUNDA VUELTA DECISIVA

Una serpenteante y bastante irregular trayectoria caracterizaba la marcha del Artà en el campeonato liguero en disputa y a las que tampoco han sido ajenas en este desarrollo zigzagueante las continuas bajas que han diezmando sus filas. De todos modos, aunque se hubiera podido conseguir más, su actuación puede considerarse satisfactoria y aceptable.

SON SARDINA, 2 ARTA, 3.

Sin jugar un gran partido el once artanenc hizo valer la calidad de sus mejores individualidades para anotarse dos positivos muy valiosos.

ARTA, 2 RTVO. LA VICTORIA, 0.

Sin forzar demasiado el tren se consiguió una merecida victoria, aunque el juego no alcanzara un tono de gran calidad.

CARDASSAR, 2 ARTA, 2.

Unos despistes iniciales pusieron las cosas en franquía a los lorencines que a los 7 minutos gozaban de un 2-0 favorable. El Artà fue corrigiendo errores y a través de un segundo tiempo muy bueno, consiguió igualar el tanteador.

ARTA, 2 POLLENSA 1.

Se adelantaron los visitantes con un gol tempranero, pero los artanenses en una gran reacción dieron la vuelta al marcador, después de marrar una pena máxima.

ESCOLAR, 1 ARTA, 0

Partido de gran igualdad en el que los locales alcanzaron una victoria gracias a haber conseguido materializar una ocasión, de la que también gozó el Artà. No es injusto el resultado como tampoco lo hubiera sido una igualada visto lo acontecido en el terreno de juego.

ARTA, 2 ESPORLAS, 2.

Partido de gran igualdad en el que los locales alcanzaron una victoria gracias a haber conseguido materializar una ocasión, de la que también gozó el Artà. No es injusto el resultado como tampoco lo hubiera sido una igualada visto lo acontecido en el terreno de juego.

ARTA, 2 ESPORLAS, 2.

Con un centro de campo ausente de constructores de juego y la notoria ausencia de Suárez en la defensa, el Artà se las vio y deseó para contrarrestar a un Esporlas que contó con unos puntas incisivos y una meta que enmendó una cobertura nerviosa.

Joan Esteva
Rosselló «Sinto»,
Mister del
«Avance»
Benjamin.

HIPICA

JUNTA, de las Hnas. MASSANET.

En estas últimas semanas las cuadras de Artà se han visto aumentadas, debido a nacimientos de algunos potros como han sido entre otros la hija de ATENEA y el hijo de ETA, más algunas adquisiciones como son el caballo LUCAS para la cuadra Sa Calobra de Miguel Angel Esteva, KECROPS para José Félix González, y NIKY DU PADOUENG para Pedro Moll Servera.

Durante el mes de Enero los Trotones locales que han tomado parte en las competiciones de Manacor han sido MEL, MAIKA DE EGO, MIL, MARTA DE COURSEL, JAUNE EL BLEU, LECHUZO, NUMBELA, CASTAÑER, NIKY DU PADOUENG, JUNITA y KECROPS, NOSTRO V.X., y MORELLET.

A destacar el trofeo conquistado por el caballo MIL, de la Cuadra Sa Jordana que el día de la festividad de Reyes se hizo con la victoria. Para el día 8, lo hizo MARTA DE COURSEL de los Hermanos Fuster Servera.

El día 17, festividad de San Antonio, casi la totalidad de la afición hípica salió a la calle, participando en la cabalgata de «Ses Beneides», como cada año los equinos son más numerosos.

En la tradicional Diada de San Sebastián, los caballos de Artà que tomaron parte en el Hipódromo de Son Pardo fueron MEL, MARTA DE COURSEL, JOIELL, NOSTRO VX, NIKY DU PADOUENG, FAULA y E. MARISOL.

En la carrera denominada Ciudad de Palma, con una dotación de 300.000 pesetas en premios, debemos destacar la buena marca conseguida por el caballo NIKY DU PADOUENT, en un crono record de 1'18'3, con una merecida 3ª posición de llegada. En esta prueba, quizás la más importante del año se batió el record de la historia del trote en España, a mencionar para la afición artanense, dada la casualidad que tanto el ganador NOMADE EN FORET a 1'17'6, como el segundo clasificado LIDO DE FLEURIALS a 1'18'0, son hermanos por parte del padre y al mismo tiempo con la misma sangre del caballo semental de Sa Corbaia LABRADOR DE THOURY, pues los tres son descendientes directos del famoso semental francés GUTEMBERG.

Y en la carrera con Premio Sant Sebastiá, prueba destinada a los mejores trotones nacionales, con 150.000 pesetas en premios, destacó la actuación del conductor Gaspar Rayó Caballero, que a las riendas de E. MARISOL llegó en 3ª posición con un crono de 1'21'9.

Como viene siendo habitual durante el mes de Enero se convoca en Manacor la carrera-presentación para los potros de 2 años, nuestro pueblo estuvo muy bien representado con los potros PULIDA, PENYORA y PER VORA VORA que se clasificaron en 2º, 3º y 4º lugar respectivamente. El potro PONDON, estaba también en programa y uno de los más preparados según comentarios, pero que por causas ajenas a la voluntad de su propietario no pudo participar.

TOMEU FEMENIAS SARD

**Ferretería
Pascual**

Calle Cardenal Despuig, 12
Teléfono 56 23 92
ARTA - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN

PINTURAS • BRICOLAGE

SERVICIO DE ALQUILER

HORMIGONERAS - COMPRESORES

GENERADORES - MONTACARGAS

M. DISCO - ETC.

Ferretería SAN LORENZO

Calle Mosén Galmés, 37

Teléfono 56 96 50

SAN LORENZO - Mallorca

Una vegada mes duim a les nostres pàgines un dels celeberrims tallers que a Artà han estat. El taller de ràfia i espartenyas de Ca Ses Genovard, de mal nom Pansecoles. Un floret de jovenívoles al·lotes a qual més garrida conformava la plantilla del obrador. Corria l'any 1938 i la guerra civil estava a la plena. Però basta mirar la cara i la gentilesa de les minyones per a sebre que la pau era a Artà.

Son de darrera a davant i d'esquerra a dreta:

Catalina Genovard (Pansecola) que viu a Reus, Montserrat Casellas (Garameva), Magdalena Pomar (Bovera), Bel Lliteras (Cellera), Maria Lliteras (Manyana), Angela Ginard (Pansecola), sa madona de la Casa, Maria Sancho (Papa), Antonia Lliteras (Nonga), Catalina Sancho (Verjera) i Margalida Pomar (Bovera).

La segona filera comença amb: Maria Pastor (Vives), Catalina Amorós (Regalada), Aina Pastor (Vives), Catalina Ginard (Viulina), Francisca Servera (Macetes), Bàrbara Payeras (Metxa) que sa casà amb Perico es barber. Maria Dalmau (Moma), Maria Massanet (Sola) i la seva germana Antònia, Antònia Pastor (Vives) i na Bàrbara Flaquer (Mengola).

I per fi les darreres: Bàrbara Rodríguez, Maria Dalmau (Nonga), Magdalena Flaquer (Mengola) Maria Genovard (Pansecola), Margalida Ferrer (Tora), Antònia Payeras (Metxa).

Ai temps! Que en fas de desbarats.

Voldriem qualche vegada que la vida es quedàs in mòbil com una fotografia agradosa per tenir eternament aquell moment encisador.

Debades. La vida ha de seguir i sempre endavant.

ATENCIÓ! ATENCIÓ!

Pregam als subscriptors que no han fet efectiu l'any 1988, mos fassin arribar el seu estipendi, ingresant-ho als comptes corrents i als bancs o Caixes que anotam a continuació.

Pensau que l'Artà sols es mantén del muntant de les subscripcions i l'ajut de la publicitat.

Caixa de Balears «Sa Nostra» C/c. n.º 1.092.804/71.

Banca March C/c. n.º 13.4447.

«La Caixa» C/c. n.º 1385/19.

Banco Hispano C/c. n.º 1988/9.

Banco Central C/c. n.º 0210390.

Crédito Balear C/c. n.º 601.5560/15.

Banesto C/c. n.º 99.101271.

L'any 1989 us enviarem un document perquè autoritzeu la cobrança pel banc.

¡ATENCIÓN! ¡ATENCIÓN!

Rogamos ingresen el importe de la suscripción a los bancos, Cajas y cuentas corrientes que sean de su máxima facilidad. No podemos tener morosos.

Únicamente vivimos de las suscripciones y la ayuda de la publicidad.

Muchas gracias.

LA ADMINISTRACION